

Linžiloo kaŋ Yehiya n'a hantum

Citaaboo fahamandiroo

Yehiya ka Linžiloo woo hantum. Citaaboo woo nda cindey si šelaŋ nda takaa foo. A si šelaŋ kala Isa meešenney nda nga teegoyey ga kaŋ almaganaŋwey si kaaray borey se. Wey din no a g'i feeri.

Yehiya ga cebe kaŋ Isa ti Irkoy meešenni abadantaa kaŋ na nga boŋ tee adamize ka kaa ka huna ir game. Isa cawandoo ra, Isa ga cebe kaŋ nga ti:

- *Ŋaahayaa kaŋ hun beenaa ra.*
- *Adamizey kurkaw hennaa.*
- *Aduŋŋa gaayoo.*
- *Kaloo miŋoo.*
- *Fondaa kaŋ ga koy Irkoy do.*
- *Cimoo.*
- *Boraa kaŋ ga bukawey tunandi.*
- *Hunayan abadantaa nookaa.*

Linžiloo cawkaa ga hima ka faham kaŋ Isa ti Almasihu Irkoy Iz'aroo kaŋ amaanaa zandi. Isa ra hunayan ga duwandi sanda takaa kaŋ nda nga hunday n'a har ka nee: «Agay ti fondaa, nda cimoo, nda hunaroo.» (zamnaa 14.6).

Kaŋ Isa bayrandi kaŋ nga goo nda hinoo woo, woo se Alyahuudey addinaa jineborey n'a wii. Amma a tun, a na nga boŋ cebe nga taalibey se.

Boraa kaŋ ti Irkoy Šennoo

1 Hayey kul sintinoo ga, Šennoo ga bara. Šennoo goo Irkoy bande, Šennoo ti Irkoy. 2 Sintinoo ga, a goo Irkoy bande. 3 Hayaa kul mana teendi kala nda nga. Haya kul sii no kan teendi bila nga. 4 Nga ra hunaroo goo, hunaroo ti adamizey gaayoo. 5 Gaayoo goo ma dii kubaa ra, amma kubaa mana hin a.

6 Boro foo kaa, Irkoy dontokaw no, maapoo ti Yehiya*. 7 Nga ka kaa sanda seede ka seedetaray too gaayoo se hala nga bande, borey kul ma naanay. 8 Man'ti nga ti gaayoo, amma a nka kaa ka seedetaray too gaayoo se. 9 Gaay alhakiikaa woo kaa adupna ra ka adamizey kul noo gaay.

10 Šennoo goo adupna ra, adupna mana teendi kala nda nga, amma adupna man'a bay. 11 A kaa nga gandaa ra, nga borey mana yadda a ga. 12 Amma borey kul kan n'a dii, kan naanay maapoo, a n'i noo hini i ma tee Irkoy izeyan, 13 kanyan mana hayandi nda borey hayandiroo takaa, wala nda assobon ibaayi, wala nda aru ibaayi, Irkoy k'i hay.

14 Šennoo tee boro, a goro ka waati tee ir game. Ir na nga daržaa guna sanda Iz'aru bajja folloku daržaa kan hun Baaba Irkoy do. A ga too nda anneema nda cimi. 15 Yehiya na seedetaray tee a ga ka kaati ka nee: «Woo ti boraan kan ga ay nee: <Boraan kan ga kaa ay dumaa ga n'ay jin ka kaa, zama a n'ay jin ka bara.>» 16 Hayaa kan n'a too, ir kul duu a ra, anneema ka kaa anneema. 17 Zama Musa bande ašariyaa kaa, Isa Almasihu bande

---

* 1:6 1.6 Yehiya woo man'ti kala batizekaa.

anneemaa nda cimoo kaa. ¹⁸ Boro sii no kaŋ bay ka dii Irkoy. Iz'aru follokaa kaŋ goo Baaba Irkoy binoo ra, nga ti bora a kaŋ n'a bayrandi.

*Yehiya kaŋ ti batizekaa seedetaraa
(Matiyu 3.1–12; Marku 1.1–8; Luka 3.1–18)*

¹⁹ Yehiya seedetaraa ne, waatoo kaŋ Alyahu-udey na sargari juwalkawyaŋ nda Lewi borey sanba [a ga] ka hun Žerizalem k'a hãa ka nee: «Ni, ni ti may?» ²⁰ A na cimoo har, a man'a yankar, a bayrandi ka nee: «Agay, ay man'ti Almasihu.» ²¹ Woo banda ga, i n'a hãa ka nee: «Adiši, ni ti may? Ni ti Ilyasu?» A nee: «Ay man'ti a.» «Ni ti annaboo†?» A zaabi ka nee: «Kalaa!» ²² I nee a se: «Aywa, ni ti may? Ir ga hima ka borey fahamandi kaŋ n'ir sanba. Ni hunday, macin no n'nee ni boŋ ga?» ²³ A nee: «Agay ti <jindoo kaŋ ga kaati saajoo ra ka nee: “Wa ir Koyoo fondaa šerrandi”>‡, sanda takaa kaŋ nda annabi Ezayi n'a har.» ²⁴ Borey kaŋ sanbandi Yehiya do, Fariziyeney jerey no. ²⁵ I n'a hãa ka nee: «Adiši macin se n'ga borey batize nda ni man'ti Almasihu, ni man'ti Ilyasu, ni man'ti annaboo?» ²⁶ Yehiya n'i zaabi ka nee: «Agay, ay ga borey batize nda hari, amma boro goo war gamey ra kaŋ war s'a bay. ²⁷ A ga kaa ay dumaa ga, ay si hima nda ka nga taamey karfey feeri.» ²⁸ Woo mana teendi kala Betani, isaa kaŋ se i ga nee Žurdeŋ se banda, nongoo kaŋ ra Yehiya ga borey batize.

Isa ti Irkoy Feeji-izoo

† **1:21** 1.21 Alhukumoo 18.15–18. ‡ **1:23** 1.23 Ezayi 40.3.

²⁹ Subaa ra, Yehiya ga dii kaŋ Isa goo ma kaa nga here, a nee: «Irkoy Feeji-izoo ne kaŋ ga aduŋŋa zunuboo kaa. ³⁰ Bora a ti woo kaŋ ga ay nee: <Ay dumaa ga, aru foo ga kaa kaŋ n'ay jin ka kaa, zama a n'ay jin ka bara.> ³¹ Agay, ya n'a bay, amma hala a ma bayrandi Izirayel se, woo se ay kaa ka borey batize nda hari.» ³² Yehiya na seedetaray too ka nee: «Ay dii Irkoy Hundoo kaŋ ga zunbu sanda tuuzun alhaali ka hun beenaa ra ka kaa ka kay a boŋ. ³³ Agay, ya n'a bay, amma bora a kaŋ n'ay sanba ya borey batize nda hari, nga no ka nee ya ne: <Bora a kaŋ ga n'dii Hundoo zunbu ka kay, bora a din no ma borey batize Hundi Henanantaa ra.> ³⁴ Agay, ay dii a, ay na seedetaray too kaŋ nga ti Irkoy Iz'aroo.»

Isa taalibi jina-jinawey

(Matiyu 4.18–22; Marku 1.16–20; Luka 5.1–11)

³⁵ Subaa ra, Yehiya goo no koyne, nga nda taalibi hinka. ³⁶ A na Isa guna kaŋ goo ma bisa, de a nee: «Irkoy Feeji-izoo ne.» ³⁷ Taalibi hinkaa maa ŝennoo kaŋ Yehiya n'a har, i hanga Isa. ³⁸ Isa peli, a dii kaŋ i hanga nga bande, a nee i se: «Macin no war ga ceeci?» I nee a se: «Rabbi, – kaŋ maanaa ti <Alfagaa> – man ra n'goo nda goray?» ³⁹ A nee i se: «Wa kaa ka dii a.» Alaasar dimma no, i koy, de i dii nongoo kaŋ ra a goo. I na zaaroo cindoo tee a bande. ⁴⁰ Andere kaŋ ti Simoŋ Piyer armaa ti boro hinkaa affaa kaŋ maa Yehiya ŝenney ka hanga Isa. ⁴¹ Andere jin ka dii nga armaa gundoo Simoŋ ka nee a se: «Ir dii Isuubantaa» – kaŋ maanaa ti «Almasihu». ⁴² A n'a ka koy Isa do. Isa n'a guna, a nee: «Ni ti

Simonj Yehiya§ izoo. Ni maanoo ga kaa ka tee Kefas» – kan maanaa ti «Piyer» (Tondi).

Filip nda Nataniyel hanga Isa bande

⁴³ Subaa ra, Isa baa nga ma koy Galile gandaa here. A dii Filip, a nee a se: «Hanga agay.»
⁴⁴ Filip man'ti kala Betsayda boro, koyraa kan ra Andere nda Piyer ga hun. ⁴⁵ Filip dii Nataniyel, a nee a se: «Ir duu bora kan ga Musa hantum ašariyaa ra, annabey mo šelan a ga kan ti Isa, Isufi Nazaret bora, izoo.»* ⁴⁶ Nataniyel nee a se: «Haya henna ga hin ka hun Nazaret wala?» Filip nee a se: «Kaa ka dii.» ⁴⁷ Isa dii kan Nataniyel goo ma kaa nga do, a šelan a ga ka nee: «Izirayel boro cimoo ne kan ra zanbayan sii.» ⁴⁸ Nataniyel nee a se: «Taka foo nda n'g'ay bay?» Isa n'a zaabi ka nee: «Za Filip mana ni cee jeejaynao cire, ay dii ni.» ⁴⁹ Nataniyel n'a zaabi ka nee: «Rabbi, Irkoy Iz'aroo ti ni, Izirayel kokoyoo ti ni.» ⁵⁰ Isa n'a zaabi ka nee: «Zama ay nee ay dii ni jeejaynao cire, nga se n'ga naanay wala? N'ga kaa ka dii haya kan bisa woo.» ⁵¹ A yee ka nee a se: «Nda cimi, cimoo ne kan ay g'a har war se, war ga dii beenaa ga feeri, Irkoy almalaykey ga žigi i ga zunbu Bora kan tee Adamize boj.†»

2

Hijaa kan tee Kana koyraa ra

¹ Jirbi hinzantoo hane, hijay foo tee Kana kan goo Galile. Isa jaa goo no din. ² Isa nda nga

---

§ **1:42** 1.42 Yehiya da se i ga nee Yunusa, Matiyu 16.17ra.

* **1:45** 1.45 Alhukumoo 18.18; Ezayi 9.5-6; Ezekiyel 34.23.

† **1:51** 1.51 Sintinoo 28.12.

taalibey mo ciyandi hiijaa ra. ³ Alaneb hari mooraa kuma, Isa paa nee a se: «Borey sii nda alaneb hari koyne.» ⁴ Isa nee a se: «ŊNaŋay, macin ka agay nda ni daŋ woo ra? Ay waatoo mana too jina.» ⁵ Naŋoo nee tamey se: «Haya kul kaŋ a n'a har war se, war m'a tee.»

⁶ Woo gar tondi kusu iddu goo no din Alyahu-udey alwalaa haroo se. Affoo kul ga liitar woyyaaha (80) ka koy zangu nda waranka (120) cine zaa. ⁷ Isa nee i se: «Wa hari kusey wey too nda hari.» I n'i too hala mijey ga. ⁸ A nee i se: «Sohō wa gur ka koy nda a ŋaayaney jineboraa se.» I koy nda a. ⁹ Waatoo kaŋ ŋaayaney jineboraa na haroo kaŋ bere ka tee alaneb hari moora taba, a si bay nongu kaŋ ra a hun, ka gar kaŋ tamey kaŋ na haroo gur ga bay, a na aruhiiji taagaa cee ¹⁰ ka nee a se: «Boro kul, alaneb hari moora hennaa no a ga jin k'a zamna, nda hoyandikey too, waatoo din i m'i noo woo kaŋ si hanse ka boori. Ni, n'gaabu alaneb hari hennaa ga kala sohō.»

¹¹ Isa tammaasa kayfantey ijinaa ti woo kaŋ a n'a tee Kana ra kaŋ goo Galile. A na nga daržaa bangandi, de nga taalibey naanay a. ¹² Woo banda ga, a doo ka koy Kaparnahum, nga, nda nga paa, nda nga armey, nda nga taalibey. I cindi no din, amma i mana jirbi boobo tee.

Isa na maamalakey gaaray Irkoy hugu beeroo ra
(*Matiyu 21.12-13; Marku 11.15-17; Luka 19.45-46*)

¹³ Alyahuudey Borcintaraa jingaroo man, Isa žigi ka koy Žerizalem. ¹⁴ A na haw nda feeji neerekawyaŋ, nda tuuzun neerekawyaŋ, nda nooru barmaykawyaŋ kaŋ goo ma goro gar Irkoy hugu beeroo ra. ¹⁵ A na karfuyaŋ tee barzu. A na borey kul, nda feejey, nda hawey gaaray k'i kaa Irkoy hugu beeroo ra. A na barmaykey noorey mun, a na taabaley gum. ¹⁶ A nee tuuzun neerekey se: «Wa wey kaa ne ra! War mas'ay Baaba Irkoy hugoo tee maamalahugu!» ¹⁷ Nga taalibey hongu kaŋ a hantumandi Citaaboo ra ka nee: «Ni hugoo bajoo alhuzunoo g'ay ŋaa nda kunehere.»*

¹⁸ Woo banda ga, Alyahuudey šelaŋ ka nee: «Macin ti tammaasa kayfanta a kaŋ n'ga tee ir se ka cebe kaŋ n'goo nda hini ka hayey wey tee?» ¹⁹ Isa n'i zaabi ka nee: «Wa Irkoy hugoo woo kayri, jirbi hinza ra ay g'a kayandi.» ²⁰ Alyahuudey nee: «Jiiri woytaaci cindi iddu (46) no Irkoy hugoo woo n'a tee cinayan ra, ni, n'g'a kayandi jirbi hinza ra?» ²¹ Amma Irkoy hugoo kaŋ ga Isa šelaŋ man'ti kala nga hunday gaahamoo. ²² Woo se waatoo kaŋ ra a tun bukawey ra, nga taalibey hongu kaŋ a n'a har. I naanay Citaaboo nda šennoo kaŋ Isa n'a har.

Haya kul kaŋ goo adamize ra, Isa g'a bay

²³ Kaŋ Isa goo Žerizalem, Borcintaraa jingaroo waati, boro boobo naanay maapoo kaŋ i dii tammaasa kayfante y kaŋ a g'i tee. ²⁴ Amma Isa si naanay ey, a g'i kul bay, ²⁵ zama a si too boro

---

* **2:17** 2.17 Zabur 69.10.

ma šelan a se adamize ga. Nga, a ga haya bay kanj goo adamize ra.

3

Isa nda Nikodem faajikaaraa

¹ Boro foo kanj goo Fariziyeney ra kanj maanoo ti Nikodem, Alyahuudey bonkoyni foo no, ² a kaa Isa do cijin here ka nee a se: «Rabbi, ir ga bay kanj cawandikaw ti ni kanj hun Irkoy do, zama boro kul si hin ka tammaasa kayfantey wey tee kanj n'goo m'i tee nda man'ti Irkoy bara a bande.» ³ Isa zaabi ka nee a se: «Nda cimi, cimoo ne kanj ay g'a har ma ne, nda boro mana hayandi taaga*, a si hin ka dii Irkoy Laamaa.»

⁴ Nikodem nee a se: «Taka foo nda boro kanj žen ga hin ka hayandi? A mma hin ka yee nga jaa gundoo ra ka yee ka hayandi?» ⁵ Isa zaabi ka nee: «Nda cimi, cimoo ne kanj ay g'a har ma ne, nda boro mana hayandi hari nda Irkoy Hundoo albarkaa ra, a si hin ka huru Irkoy Laamaa ra. ⁶ Haya kanj hayandi adamize albarkaa ra ti adamize, haya kanj hayandi Irkoy Hundoo albarkaa ra ti hundi. ⁷ A masi ni bonoo haw kanj ay nee: «Kala war ma hayandi taaga.»† ⁸ Hewoo ga hēe nongu kanj ra a baa, n'ga maa jindoo, amma n'si bay nongu kanj ra a hun, n'si bay nongu kanj ra a ga koy. Takaa woo da ti boro kul kanj hayandi Irkoy Hundoo albarkaa ra.»

⁹ Nikodem n'a zaabi ka nee: «Taka foo nda woo ga hin ka tee?» ¹⁰ Isa zaabi ka nee a se:

---

* **3:3** 3.3 «hayandi taaga», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «hayandi ka hun beene». † **3:7** 3.7 Sorro 3to.

«Ni kaŋ ti Izirayel cawandikaa, amma n’si hayey wey bay? ¹¹ Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g’a har ma ne, hayaa kaŋ ir g’a bay no ir g’a har, hayaa kaŋ ir dii a, nga ga ir ga seedetaray tee, amma war si yadda ir seedetaraa ga. ¹² Nda ay ŧelan war se laboo hayey ga, war si naanay, taka foo nda war ga naanay nda ay ŧelan war se beenaa hayey ga? ¹³ Boro kul mana žigi beenaa ra, nda man’ti Bora a kaŋ tee Adamize kaŋ zunbu ka hun beenaa ra.

¹⁴ Sanda takaa kaŋ nda Musa na gondoo jer bundu ga saajoo ra‡, takaa din da kala Bora a kaŋ tee Adamize ma jerandi ¹⁵ hala boro kul kaŋ naanay a ma duu hunayan abadantaa. ¹⁶ Zama Irkoy hanse ka baa aduŋna§, a na nga Iz’aru bajja follokaa nondi hala boro kul kaŋ naanay a masi halaci, a ma duu hunayan abadantaa. ¹⁷ Irkoy mana nga Iz’aroo sanba aduŋna ra hala a ma aduŋna ciiti, amma a nk’a sanba a ma aduŋna hallasi. ¹⁸ Boro kaŋ naanay a si ciitandi, amma boro kaŋ si naanay, ciitandi ka ben, zama a mana naanay Irkoy Iz’aru follokaa maapoo. ¹⁹ Ciitoo ti, gaayoo kaa aduŋna ra, adamizey baa kubaa ka bisa gaayoo, zama ngi teegoyey ga laala. ²⁰ Zama boro kul kaŋ ga goy laala tee, mma konna gaayoo, a si kaa gaayoo here, nga teegoyey masi bangay. ²¹ Amma boro kaŋ ga goy nda cimi ga kaa gaayoo here hala nga teegoyey ma bangandi kaŋ i teendi nda Irkoy ibaayoo.»

---

‡ **3:14** 3.14 Kabuyaney 21.7-9. § **3:16** 3.16 «Zama Irkoy hanse ka baa aduŋna», Grek ŧenni ra, almaganaa faa ti «Zama takaa ne kaŋ nda Irkoy baa aduŋna: a na...».

Yehiya kaŋ ti batizekaa ŝelanŋ Isa Almasihu ga

²² Woo banda ga, Isa nda nga taalibey koy Źude gandaa ra, a na waati tee i bande no din, a ga borey batize. ²³ Yehiya mo ga borey batize Enonŋ kaŋ ga man Salim, zama hari boobo goo no din. Boroyaŋ ga kaa hala i ma batizandi. ²⁴ Woo ti za Yehiya mana huru kasaa ra.

²⁵ Kakaw huru Yehiya taalibey nda Alyahuudu foo game henanandiyanoo ga. ²⁶ I koy Yehiya do ka nee a se: «Rabbi, bora a kaŋ cindi ni bande Źurdeŋ isaa se banda, kaŋ ga n'na seedetaray too, nga ne, a goo ma borey batize, de borey kul goo ma koy a do.» ²⁷ Yehiya zaabi ka nee: «Boro kul si hin ka duu baffoo kala woo kaŋ hun a se Irkoy do beena ra. ²⁸ War zaati ga tee ya ne seede kaŋ ay nee: <Ay man'ti Almasihu, amma ya nka sanbandi a jine.> ²⁹ Bora a kaŋ wane nda woyhiiŋoo man'ti kala aruhiiŋoo, amma aruhiiŋoo ceroo kaŋ goo jeroo ga, ga haŋajer a se, a ga hanse ka jaali nda aruhiiŋoo jindoo kaŋ se a ga maa. Woo ti ay jaaloo, haya kul s'a gaza. ³⁰ Bora a din, kala a ma tonton, agay ya yee ganda.»

Bora a kaŋ hun beena ra

³¹ «Bora a kaŋ hun beene goo borey kul boŋ. Boro kaŋ goo laboo ga, laboo wane nda a, laboo hayey ga a ga ŝelanŋ. Bora a kaŋ hun beena ra [goo borey kul boŋ], ³² hayey kaŋ a dii ey, a maar'ey, a ga seedetaray tee i ga. Amma boro kul si yadda nga seedetaraa ga. ³³ Boro kaŋ na nga seedetaraa dii tabatandi kaŋ Irkoy ti cimi. ³⁴ Zama bora a kaŋ Irkoy n'a sanba, Irkoy ŝenney

no a g'i har, zama Irkoy si nga Hundoo neeši k'a noo. ³⁵ Baaba Irkoy ga baa Iz'aroo, de mo a na hayaa kul daŋ kaboo ra. ³⁶ Boro kaŋ naanay Iz'aroo duu hunayan abadantaa, boro kaŋ na Iz'aroo kuta si kaa ka dii hunaroo, amma Irkoy futayyanoo ga cindi a ga.»

4

Isa nda Samari koyraa woyoo ŝennoo

¹ Kaŋ Isa bay kaŋ Fariziyeney maa kaŋ nga ga taalibi tee k'i batize ka bisa Yehiya, ² - woo gar man'ti Isa hunday no ma borey batize, nga taalibey no - ³ a hun Žude ka yee ka koy Galile. ⁴ A tilasu a ma bisa nda Samari gandaa. ⁵ A too Samari koyra foo ra kaŋ se i ga nee Siŝar kaŋ ga man faaroo kaŋ Yakuba bay k'a noo nga iz'aroo Isufi se.* ⁶ No din ra Yakuba dayoo goo. Isa fara diraa ra, a goro de dayoo jeroo ga, woo ti guuru woy cindi hinka (12) dimma ga.

⁷ Samari woy foo kaa ka hari gur. Isa nee a se: «Ay noo ya haŋ.» ⁸ Woo gar nga taalibey koy koyraa ra ka ņaayan day. ⁹ Samari woyoo nee a se: «Taka foo ni, Alyahuudu, ga agay kaŋ ti Samari woy wiri hari?» Alyahuudey nda Samari borey si marga haya kul ra, nga se a na woo har. ¹⁰ Isa n'a zaabi ka nee: «Nda a gar ni mma Irkoy nooyanoo bay nda bora kaŋ goo ma nee ma ne: <Ay noo ya haŋ>, ni hunday no m'a wiri ma haŋ, de a ga ni noo hari hunante.» ¹¹ [Woyoo] nee a se: «Ay koyoo, aja sii ma ne, dayoo ga guusu,

* 4:5 4.5 Sintinoo 33.19; Žozuwe 24.32.

adiši man ra n'ga duu hari hunantaa? ¹² Ni nka bisa ir baaba Yakuba kaŋ n'ir noo dayoo, nga hunday haŋ a ra, izey nda nga almaney haŋ a ra?» ¹³ Isa n'a zaabi ka nee: «Boro kul kaŋ na haroo woo haŋ ga jaw koyne, ¹⁴ amma boro kaŋ na haroo haŋ kaŋ ay g'a noo a se, šikka sii kaŋ a si jaw hala abada. Haroo kaŋ ay g'a noo a se ga tee a ra isapaa kaŋ ga boosu hala hunayan abadantaa ra.» ¹⁵ Woyoo nee Isa se: «Ay koyoo, ay noo haroo woo hala ya si yee ka jaw, ya si yee ka kaa ne ra ka hari gur.»

¹⁶ Isa nee a se: «Koy ni kurpoo cee, ma kaa ne ra.» ¹⁷ Woyoo n'a zaabi ka nee: «Ay sii nda kurpe.» Isa nee a se: «N'na har ka boori ka nee: <Ay sii nda kurpe>, ¹⁸ zama kurpe guu no n'n'a tee ka bisa, woo kaŋ goo ni kone sohõ da man'ti ni kurpoo. N'na cimi har woo ra.» ¹⁹ Woyoo nee a se: «Ay Koyoo, ay ga dii kaŋ annabi ti ni. ²⁰ Ir kaagey sujudu Irkoy se tondi hondoo woo boŋ, amma war, war ga nee kaŋ Žerizalem ti nongoo kaŋ ra boro ga hima ka sujudu.» ²¹ Isa nee a se: «Woyoo, naanay agay, waatoo ga kaa kaŋ ra man'ti tondi hondoo woo boŋ wala Žerizalem no war ga sujudu Baaba Irkoy se. ²² War ga sujudu haya se kaŋ war s'a bay, ir ga sujudu haya se kaŋ ir g'a bay, zama hallasiroo si hun kala Alyahuudey do. ²³ Amma waatoo ga kaa, de mo waatoo kaa ka ben kaŋ ra sujudukaw cimey ga sujudu Baaba Irkoy se nda Hundi nda cimi, zama wey ti sujudukey kaŋ Baaba Irkoy g'i ceeci. ²⁴ Irkoy ti Hundi, adiši borey kaŋ ga sujudu a se mma hima ka sujudu a se nda Hundi nda cimi.»

²⁵ Woyoo nee a se: «Ay ga bay kaŋ Isuubantaa kaŋ se i ga nee Almasihu ga hima ka kaa. Nda nga woo kaa, a ga haya kul bayrandi ir se.» ²⁶ Isa nee a se: «Agay no, agay kaŋ ga ūelan ma ne.»

²⁷ I goo woo da ra kaŋ nga taalibey kaa, boŋey haw kaŋ Isa ga ūelan woy bande. Amma boro kul mana nee: «Macin no n'ga wiri?» wala «Macin no n'goo m'a har a bande?» ²⁸ Woo banda ga, woyoo na nga hooboo naŋ ka koy koyraa ra ka nee borey se: ²⁹ «Wa kaa ka dii boro foo kaŋ na hayaa kul har ya ne kaŋ ay n'a tee. A ga hin ka tee nga ti Almasihu?» ³⁰ Borey fatta koyraa ra ka koy a do.

³¹ Waatoo woo, Isa taalibey n'a suurandi ka nee: «Rabbi, ŋaa!» ³² Amma a nee i se: «Agay, ay goo nda ŋaayan kaŋ war, war s'a bay.» ³³ Taalibey nee cere se: «Boro ka kate a se ŋaayan?» ³⁴ Isa nee i se: «Ay ŋaahayaa man'ti kala ya bora kaŋ n'ay sanba ibaayoo tee, ka nga goyoo benandi. ³⁵ War hunday si nee kaŋ ne nda handu taaci hegaa ga tee? Nga ne, ay ga nee war se, war ma war boŋey jer ka faarey guna, zama i nin hegaa se. Za sohō da ³⁶ hegaykaa ga duu banaw, a ga faari-izey marga hunayan abadantaa se. Woo ra boro hinkaa kaŋ ti dumakaa nda hegaykaa ga paali cere bande. ³⁷ Zama woo ra yaasaa na cimi har kaŋ nee: <Affoo ga duma, affoo ga hegay.> ³⁸ Agay, ay na war sanba war ma hayaa hegay kaŋ war man'a goy. Affooyaŋ goy, de war huru ngi goyoo ra.»

³⁹ Koyraa din Samari boro boobo naanay Isa, woyoo deeda maaganda se kaŋ na seedetaray

tee ka nee: «A na hayaa kul kaŋ ay n'a tee har ya ne.» ⁴⁰ Koyne mo kaŋ Samari borey kaa a do, i n'a suurandi a ma cindi ngi bande. A cindi no din jirbi hinka. ⁴¹ Boro boobo kaŋ bisa borey wey naanay nga ŝennoo maaganda se. ⁴² I nee woyoo se: «Man'ti ni fillaa se ir ga naanay, zama ir hunday maa a se, ir ga bay mo kaŋ nda cimi, nga ti aduŋŋa Hallasikaa.»

Isa na kokoyoo goykaw beeri foo iz'aroo noo baani

⁴³ Jirbi hinkaa woo banda ga, Isa hun no din ka koy Galile, ⁴⁴ zama nga zaati ka bayrandi kaŋ annabi si beerandi nga boŋ gandaa ra. ⁴⁵ Waatoo kaŋ a too Galile, Galile borey n'a kubay henna, za i dii hayey kul kaŋ a n'i tee Žerizalem jingaroo hane, zama ngi hunday koy jingaroo ra.

⁴⁶ A yee Kana kaŋ goo Galile kaŋ ra a bay ka haroo bere k'a tee alaneb hari moora. Karpnahum ra, kokoyoo goykaw beeri foo goo kaŋ iz'aroo ga wirci. ⁴⁷ Kaŋ a maa kaŋ Isa hun Galile ka koy Žude, a koy a do k'a ŋaaray a ma doo nga iz'aroo do k'a noo baani, zama a ga baa ka buu. ⁴⁸ Isa nee a se: «Nda war mana dii tammaasayan nda kayfiyan, ŝikka sii war si naanay.» ⁴⁹ Kokoyoo goykaa nee a se: «Ay Koyoo, doo za ay izoo mana buu.» ⁵⁰ Isa nee a se: «Koy, ni iz'aroo ga huna.» Aroo naanay ŝennoo kaŋ Isa n'a har, a koy. ⁵¹ A goo ma doo da kaŋ nga tamey n'a kubay ka nee a se kaŋ nga izoo ga huna. ⁵² A n'i hãa wala waati foo no a baa a se. I nee a se: «Bi, zaarikay guuru foo dimma ga no gaaham konnoo ben a ga.» ⁵³ Baaboo lakkaloo zunbu kaŋ

waatoo din hunday no Isa nee nga se: «Ni iz'aroo ga huna.» A naanay, nga nda nga hugoo borey kul. ⁵⁴ Woo ti Isa tammaasa kayfante hinkantoo kaŋ a yee k'a tee kaŋ a hun Žude ka koy Galile.

5

Isa na wircikoyni noo baani Betezata bangoo jeroo ga

¹ Woo banda ga, Alyahuudey jingar foo tee, Isa žigi ka koy Žerizalem. ² Woo gar kaŋ Žerizalem ra, koyraa mee foo kaŋ se i ga nee Feejey Wanoo, nga jeroo ga, bangu foo nda galliya guu goo no, bangoo maapoo ti Betezata Ebere šenni ra. ³ Galliyawey din ra, wircikoyni boobo kaŋ ti danawyaŋ, nda borojereyaŋ, nda bonguyaŋ goo ma kani [ka haroo guzuguzuyanoo batu. ⁴ Zama ir Koyoo almalayka foo no ma zunbu bangoo ra, waati ka kaa waati ka haroo guzuguzu, de boro jinaa kaŋ ga doo haroo ra guzuguzuyanoo banda ga, ga duu baani, a ma tee wirci dumi kul kaŋ goo a ga.] ⁵ Aru foo goo no din kaŋ ga wirci jiiri waranza cindi yaaha (38). ⁶ Isa dii a, a ga kani, a bay kaŋ a gay a ga wirci, a nee a se: «N'ga baa ma duu baani?» ⁷ Wircikoynoo n'a zaabi ka nee: «Ay Koyoo, ay sii nda boro kaŋ g'ay warra bangoo ra waati kaŋ haroo guzuguzandi. Waati kaŋ agay, ay ga koy, boro foo ga zunbu ay jine.» ⁸ Isa nee a se: «Tun, ma ni daarijoo zaa, ma dira.» ⁹ Dogoo din da aroo duu baani, a na nga daarijoo zaa, a dira. Hanoo din hunanzam zaari no. ¹⁰ Alyahuudey nee bora a kaŋ duu baani se: «Hunanzam zaari ti hõ, a si hima ma ni daarijoo

zaa.» ¹¹ A n'i zaabi ka nee: «Boraa kaŋ n'ay noo baani ka nee ya ne: «Ni daarijoo zaa, ma dira.»»

¹² I n'a hãa ka nee: «May ti boraa kaŋ nee ma ne: «Zaa ka dira?»» ¹³ Amma aroo kaŋ duu baani si boraa bay, zama Isa dere jamaa ra* kaŋ goo no din ra.

¹⁴ Woo banda ga, Isa n'a gar Irkoy hugu beeroo ra, a nee a se: «Nga ne, n'duu baani, masi zunubu tee koyne, haya masi koy duu ni kaŋ jaase ijinaa.» ¹⁵ Aroo koy, a bayrandi Alyahuudey se kaŋ Isa ka nga noo baani. ¹⁶ Woo se Alyahuudey ga Isa gurzugay, zama a na hayey wey tee hunanzam zaaroo hane. ¹⁷ Amma [Isa] n'i zaabi ka nee: «Ay Baaba Irkoy goo goyoo ga hala hõ, agay da goo a ga.» ¹⁸ Woo maaganda se Alyahuudey ga hanse ka ceeci koyne ngi m'a wii, zama a ga hunanzam zaaroo hoo. Koyne mo a ga nee Irkoy se nga Baaba gundoo, a ga nga boŋ sawandi nda Irkoy.

Irkoy Iz'aroo hinoo

¹⁹ Isa na šennoo zaa ka nee i se: «Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, Iz'aroo si hin ka haya kul tee nda nga boŋ nda man'ti haya kaŋ a dii Baaba Irkoy g'a tee. Zama hayey kaŋ Baaba Irkoy g'i tee, ngi no Iz'aroo mo g'i tee. ²⁰ Zama Baaba Irkoy ga baa Iz'aroo, de a ga haya kul cebe a se kaŋ a g'a tee. A g'a cebe hayayan kaŋ a m'i tee kaŋ bisa wey, de a ga tee war se boŋhaway. ²¹ Zama takaa kaŋ nda Baaba Irkoy ga bukawey tunandi k'i hunandi, takaa din da

---

* **5:13** 5.13 «zama Isa dere jamaa ra», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «zama Isa dere jamaa maaganda se».

Iz'aroo mo ga boro hunandi kaŋ a baa. ²² Koynе mo Baaba Irkoy si boro kul ciiti, amma a na ciitoo kul noo Iz'aroo se, ²³ hala borey kul ma Iz'aroo beerandi sanda takaa kaŋ nda i ga Baaba Irkoy beerandi. Boro kaŋ si Iz'aroo beerandi si Baaba Irkoy beerandi kaŋ n'a sanba.

²⁴ Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, boro kaŋ ga haŋajer ay ŝennoo se, de a naanay boraа kaŋ n'ay sanba, boraа ga duu hunayan abadantaa, a si ciitandi, amma a nka hun buuyan ra ka koy hunayan ra. ²⁵ Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, waatoo ga kaa, de mo waatoo kaa ka ben kaŋ ra bukawey ga maa Irkoy Iz'aroo jindoo, de wey kaŋ ga maar'a ga huna. ²⁶ Zama takaa kaŋ nda hunayan goo Baaba Irkoy kone, takaa din da nda hunayan goo Iz'aroo mo kone. ²⁷ A n'a noo hini a ma ciiti, zama nga ti Boraа kaŋ tee Adamize. ²⁸ Woo masi war boŋey haw, zama waatoo ga kaa kaŋ ra borey kul kaŋ goo saarawey ra ga maa jindoo, ²⁹ de i ga fatta. Goy henna teekey ga tun ka huna, amma goy laala teekey ga tun ciitoo se.»

Hayey kaŋ ga seedetaray tee Isa ga

³⁰ «Ay si hin ka haya kul tee nda ay boŋ. Woo kaŋ ay maa Irkoy n'a har nda ay ga ciiti. Ay ciitoo ga ŝerre, zama man'ti agay ibaayoo no ay g'a ceeci, amma boraа kaŋ n'ay sanba ibaayoo no ay g'a ceeci. ³¹ Nda agay hunday no ma seedetaray tee ay boŋ ga, ay seedetaraа man'ti cimi. ³² Boro foo no ma seedetaray tee ay ga, ay ga bay mo kaŋ nga seedetaraа ti cimi kaŋ a g'a

tee ay ga. ³³ War, war na boroyan sanba Yehiya† do, a na seedetaray tee cimoo ga. ³⁴ Agay, ay si too boro seedetaray ga, amma ya mma woo har hala war, war ma duu ka hallasi. ³⁵ Yehiya ti fitillaa kan ga dii, a ga gaay noo, amma war, war baa war ma jaali nga gaayoo ra guuru foo. ³⁶ Agay, ay goo nda seedetaray kan bisa Yehiya wanoo, zama teegoyey kan Baaba Irkoy n'i noo ya ne y'i benandi, teegoyey din hunday kan ay g'i tee no ma seedetaray tee kan Baaba Irkoy k'ay sanba. ³⁷ Baaba Irkoy hunday kan n'ay sanba na seedetaray tee ay ga. War mana bay ka maa jindoo, war mana bay ka dii nga alhaaloo, ³⁸ nga ſennoo si cindi war ra, zama bora kan nga, a n'a sanba, woo din, war si naanay a. ³⁹ War ga Citaaboo caw k'a fesufesu, zama war ga hongu nga ra war ga duu hunayan abadantaa, nga no ma seedetaray tee ay ga. ⁴⁰ War si baa war ma kaa ay do ka duu hunaroo.

⁴¹ Man'ti adamizey do ay ga duu darža. ⁴² Amma ay ga war bay kan Irkoy bajoo sii war ra. ⁴³ Agay, ay kaa ay Baaba Irkoy maapoo ga, war mana yadda ay ga. Nda boro foo kaa nga boŋ maapoo ga, war ga yadda a ga. ⁴⁴ Taka foo nda war, war ga hin ka naanay, war kan ga baa daržaa kan hun borey do, de war si daržaa ceeci kan ga hun Irkoy follokaa do? ⁴⁵ War masi hongu kan agay, ay ga war wurru Baaba Irkoy do. Musa kan ga war ga naata ti war wurrukaa. ⁴⁶ Nda a gar war nka naanay Musa war ga naanay agay mo, zama agay ti bora kan

---

† 5:33 5.33 Yehiya woo man'ti kala batizekaa.

ga a hantum. ⁴⁷ Amma nda war si naanay hayey kaŋ a n'i hantum, taka foo nda war ga naanay ay ůenney?»

6

Isa na boro zenber guu (5.000) ŋandi

(Matiyu 14.13–21; Marku 6.30–44; Luka 9.10–17)

¹ Woo banda ga, Isa koy Galile kaŋ se i ga nee Tiberiyad, isabangoo boŋ faa ga. ² Alŋama beeri hanga a, zama i ga dii tammaasa kayfantey kaŋ a g'i tee wircikoyney se. ³ Isa ůigi tondi hondoo boŋ ka goro, nga nda nga taalibey. ⁴ Borcintaraa jingaroo kaŋ ti Alyahuudey jingaroo man. ⁵ Isa na nga boŋoo jer, de a dii alŋama beeri kaŋ ga kaa nga do, a nee Filip se: «Man ra ir ga ŋaayan day hala borey wey ma ŋaa?» ⁶ A nka ůennoo woo har k'a sii, zama a ga hayaa bay kaŋ nga g'a tee. ⁷ Filip n'a zaabi ka nee: «Ba nzorfu kaaray tamma boŋ zangu hinka (200) takula si wasa hala boro kul ma duu a ra ikaccu-kaccu.» ⁸ Nga taalibey affoo kaŋ ti Andere, Simonŋ Piyer armaa nee a se: ⁹ «Zankaaru foo goo ne kaŋ kone orů takula guu nda hamiisa hinka goo, amma macin no woo g'a hanse alŋama beeroo se?» ¹⁰ Isa nee a se: «Wa borey gorandi.» Subu boobo goo no din. I goro, arey hinnaa ga too zenber guu (5.000) cine. ¹¹ Isa na takulawey zaa, a na Irkoy foo nda goy, a n'i zamna borey kaŋ ga goro se, takaa din da hamiisawey mo, a n'i noo haya kaŋ ga wasa i se. ¹² Waatoo kaŋ i kungu, a nee nga taalibey se: «Wa wey kaŋ cindi marga hala haya kul masi

mursu.» ¹³ I n'i marga, i na kokondo woy cindi hinka (12) too nda woo kaŋ cindi orž takula guu dunbu-dunbantey ŋaayanoo banda ga. ¹⁴ Kaŋ borey dii tammaasa kayfantaa kaŋ Isa n'a tee, i nee: «Nda cimi, woo ti annaboo kaŋ ga hima ka kaa aduŋna ra.» ¹⁵ Isa bay kaŋ i ga kaa ka nga dii ka nga tee kokoy, a hun no din ka yee koyne tondi hondoo boŋ nga hinne.

*Isa dira nda nga cewey hari boŋ
(Matiyu 14.22-33; Marku 6.45-52)*

¹⁶ Waynaa kaŋyanoo ga, Isa taalibey koy isabangoo miŋoo ga. ¹⁷ I huru harihii foo ra ka deŋ ka koy isabangoo boŋ faa ga, Kaparnahum here. Kubaa huru, amma Isa mana koy i do. ¹⁸ Hew beeri tun, isabangoo boosu. ¹⁹ Taalibey na hiyoo hun ka koy haya kaŋ ga too kilomeetar guu ka koy iddu taka kaŋ i ga dii Isa ga dira nda nga cewey isabangoo boŋ ka man hiyoo. I hunbur. ²⁰ Amma Isa nee i se: «Agay no, war masi hunbur.» ²¹ I baa ŋi m'a zaa harihiyoo ra, amma dogoo din da hiyoo too nongoo kaŋ ra i ga koy guraa ga.

Jamaa ga Isa ceeci

²² Subaa ra, alžamaa kaŋ cindi isabangoo boŋ faa ga, dii kaŋ harihii sii no din kala afolloku, Isa mana huru nga taalibey bande a ra, amma taalibey hinne ka koy. ²³ Harihii fooyaŋ mo hun Tiberiyad ka kaa nongoo jeroo ga kaŋ ra i na takulawey ŋaa waatoo kaŋ ir Koyoo na albarka daŋ Irkoy se ka ben. ²⁴ Waatoo kaŋ jamaa dii kaŋ

Isa sii no, nga taalibey mo sii no, i huru hiyey ra ka koy Kaparnahum k'a ceeci.

Isa ti hunayan takulaa

²⁵ Waatoo kanj i na Isa gar isabangoo bonj faa ga, i nee a se: «Rabbi, waati foo no n'kaa ne ra?» ²⁶ A n'i zaabi ka nee: «Nda cimi, cimoo ne kanj ay g'a har war se, war g'ay ceeci, man'ti tammaasa kayfantey kanj war dii ey se, amma war goo ay bande, zama war njaa, war kungu. ²⁷ War masi goy njahayaa kanj ga mursu se, amma wa goy njahayaa se kanj ga cindi hala hunayan abadantaa ra. Njahayaa, Bora a kanj tee Adamize g'a noo war se, zama nga no Baaba Irkoy n'a tabatandi.»

²⁸ I nee Isa se: «Macin no ir m'a tee hala ir ma hin ka Irkoy teegoyey tee?» ²⁹ Isa n'i zaabi ka nee: «Irkoy teegoyoo ti, war ma naanay bora a kanj nga, a n'a sanba.» ³⁰ I nee a se: «Macin ti tammaasa kayfantaa kanj ni, n'g'a tee hala ir ma dii a ka naanay ni? Macin no n'g'a tee? ³¹ Ir kaagey na njahayaa kanj se i ga nee man njaa saajoo ra sanda takaa kanj nda a hantumandi Citaaboo ra ka nee: «A n'i noo takula kanj hun beenaa ra i m'a njaa.»*» ³² Isa nee i se: «Nda cimi, cimoo ne kanj ay g'a har war se, man'ti Musa ka war noo takulaa kanj hun beenaa ra, amma ay Baaba Irkoy no ma war noo beenaa takula alhakiikaa, ³³ zama Irkoy takulaa man'ti kala bora a kanj zunbu ka hun beenaa ra ka adunna noo hunayan.» ³⁴ I nee a se: «Ir Koyoo, ir noo takulaa woo waati kul.» ³⁵ Isa nee i se:

* **6:31** 6.31 Fattaroo 16.4, 15; Zabur 78.24.

«Agay, agay ti hunayan takulaa. Boro kaŋ kaa ay do, ŝikka sii, a si heray, boro kaŋ ga naanay agay, ŝikka sii, a si jaw abada.

³⁶ Amma ay ga nee war se, war dii [agay], amma war si naanay. ³⁷ Haya kul kaŋ Baaba Irkoy n'a noo ya ne ga kaa ay do. Boro kaŋ kaa ay do, ŝikka sii ay s'a warra taray. ³⁸ Zama man'ti ya agay ibaayoo tee se ay zunbu ka hun beenaa ra, amma bora kaŋ n'ay sanba ibaayoo no ay g'a tee. ³⁹ A gar bora kaŋ n'ay sanba ibaayoo man'ti kala haya kul kaŋ a n'a noo ya ne ba affoo masi dere i ra, de zaari koraa hane y'i tunandi. ⁴⁰ Ay Baaba Irkoy ibaayoo man'ti kala boro kul kaŋ dii Iz'aroo, a naanay a, ma duu hunayan abadantaa, de ya bora tunandi zaari koraa hane.»

⁴¹ Alyahuudey ŋuunuŋuunu Isa ga, zama a nee: «Agay ti takulaa kaŋ zunbu ka hun beenaa ra.» ⁴² I nee: «Man'ti Isa Isufi iz'aroo ti woo, ir ga ŋaŋoo nda baaboo bay? Taka foo sohõ a ga nee: <Beenaa ra ay zunbu ka hun?>» ⁴³ Isa n'i zaabi ka nee: «War masi ŋuunuŋuunu cere ra. ⁴⁴ Boro kul si hin ka kaa ay do, nda man'ti ay Baaba Irkoy kaŋ n'ay sanba k'a cendi, de agay, ay g'a tunandi zaari koraa hane. ⁴⁵ A hantumandi annabey citaabey ra ka nee: <Irkoy g'i kul cawandi.>† Takaa din da, boro kul kaŋ maa Baaba Irkoy se ka hayey kaŋ a g'i cawandi dii, ga kaa ay do. ⁴⁶ Man'ti boro nka bay ka dii Baaba Irkoy, bora hinne kaŋ hun Irkoy do, nga ti bora kaŋ dii Baaba Irkoy.

⁴⁷ Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se,

---

† 6:45 6.45 Ezayi 54.13.

boro kan ga naanay duu hunayan abadantaa. ⁴⁸ Agay, agay ti hunayan takulaa. ⁴⁹ War kaagey na man n̄aa saajoo ra, i buu. ⁵⁰ Woo ti takulaa kan ga zunbu ka hun beenaa ra, hala boro ma n̄aa a masi buu. ⁵¹ Agay, agay ti takula hunantaa kan zunbu ka hun beenaa ra. Boro kan n̄aa takulaa woo ra, a ga huna hala abada. Takulaa kan agay, ay g'a noo man'ti kala ay hamoo kan ay g'a noo adun̄na hunaroo se.»

⁵² Woo ga, Alyahuudey na cere kakaw ka nee: «Taka foo nda woo ga hin k'ir noo nga hamoo ir m'a n̄aa?» ⁵³ Isa nee i se: «Nda cimi, cimoo ne kan ay g'a har war se, nda war mana Bora kan tee Adamize hamoo n̄aa ka nga kuroo han, hunayan sii war ra. ⁵⁴ Boro kan n'ay hamoo n̄aa k'ay kuroo han, bora duu hunayan abadantaa, de agay, ay g'a tunandi zaari koraa hane. ⁵⁵ Zama ay hamoo ti n̄aayan cimoo, ay kuroo ti hanhaya cimoo. ⁵⁶ Boro kan n'ay hamoo n̄aa k'ay kuroo han ga duumi ay ra, agay mo ga duumi bora ra. ⁵⁷ Takaa kan nda Baaba Irkoy hunantaa n'ay sanba, agay, ay ga duu hunayan Baaba Irkoy ra, takaa din da boro kan n'ay n̄aa ga duu hunayan ay ra. ⁵⁸ Woo ti takulaa kan zunbu ka hun beenaa ra. Man'ti war kaagey kan na man n̄aa, i buu, takaa no. Boro kan na takulaa woo n̄aa ga huna hala abada.»

⁵⁹ Isa mana hayey wey cawandi kala Kaparnahum margahugoo ra.

Hunayan abadantaa šenney

⁶⁰ Isa taalibi boobo maa a se, de i nee: «Woo man'ti šenni, may no ma hin ka hanjajer a

se?» ⁶¹ Isa bay hayaa kaŋ nga taalibey g'a ŋuunuŋuunu ŝennoo woo ga, a nee i se: «Woo mma war maray? ⁶² De nda war dii Bora a kaŋ tee Adamize ga žigi ka koy nongoo kaŋ ra a bay ka cindi...? ⁶³ Irkoy Hundoo no ma hunandi, gaaham si baffoo hanse. Šenney kaŋ ay n'i har war se man'ti kala Hundi nda hunayan. ⁶⁴ Amma boroyaŋ goo war ra kaŋ si naanay.» Zama, za sintinoo ga, Isa ga borey bay kaŋ si naanay nda bora a kaŋ ga nga nondi. ⁶⁵ A tonton ka nee: «Woo se ay nee war se kaŋ boro kul si hin ka kaa ay do nda man'ti Baaba Irkoy k'a donandi a se.»

⁶⁶ Woo maaganda se nga taalibey boro boobo yee nda banda, i mana dira a bande koyne. ⁶⁷ Woo banda ga, Isa nee taalibi woy cindi hinkaa (12) se: «De war mo, war ga baa war ma koy wala?» ⁶⁸ Simoŋ Piyer n'a zaabi ka nee: «Ir Koyoo, may do ir ga koy? Hunayan abadantaa ŝenney sii kala ni kone. ⁶⁹ De mo ir naanay, ir bay mo kaŋ ni ti Irkoy Boro Henanantaa.» ⁷⁰ Isa n'i zaabi ka nee: «Man'ti agay ka war, taalibi woy cindi hinkaa (12) suuba? Amma war affoo man'ti kala ŝaytan.» ⁷¹ A si ŝelaŋ kala Žudas ga kaŋ ti Simoŋ Iskariyot iz'aroo. Nga no ma kaa ka Isa nondi, nga taalibi woy cindi hinkaa (12) affoo.

7

Isa koy Tendewey jingaroo ra

¹ Woo banda ga, Isa na Galile dira, a si baa nga ma Žude dira, zama Alyahuudey ga ceeci ngi m'a

wii. ² Woo gar, Alyahuudey Tendewey jingaroo man. ³ Isa armey nee a se: «Hun ne ka koy Žude hala ni taalibey ma dii ni teegoyey kaŋ n'g'i tee. ⁴ Zama boro kul si goy tuguyan ra nda a ga baa borey ma nga bay. Nda n'ga teegoyey wey tee, ni boŋ bayrandi aduŋna se.» ⁵ Ba nga armey mana naanay a. ⁶ Isa nee i se: «Agay alwaati hennaa mana kaa jina, amma war, alwaatey kul ti war wane. ⁷ Aduŋna si hin ka konna war, amma agay, a ga konna agay, zama ay goo ma seedetaray tee a ga kaŋ nga teegoyey ga laala. ⁸ War, wa žigi ka koy jingaroo ra, agay, ay si žigi ka koy jingaroo ra [jina], zama agay alwaati hennaa mana too.» ⁹ Kaŋ a na hayey wey har ka ben, nga hunday cindi Galile.

¹⁰ Waatoo kaŋ Isa armey žigi ka koy jingaroo ra, waatoo din nga mo žigi. Man'ti borey mma dii a kaaray, amma [a ga hima nda sanda] tuguyan ra a koy. ¹¹ Alyahuudey g'a ceeci jingaroo ra, i nee: «Man bora din?» ¹² Alžamaa na kakaw beeri tee a ga. Boroyaŋ ga nee: «Boro boryo no.» Affooyaŋ ga nee: «Kalaa, a mma borey derandi.» ¹³ Woo kul, boro kul si šelaŋ a ga kaaray alžamaa jine, Alyahuudey hunburay se.

Isa cawandi Irkoy hugu beeroo ra

¹⁴ Waatoo kaŋ jingaroo too nga gamoo ga ka ben no Isa žigi ka koy Irkoy hugu beeroo ra ka cawandi. ¹⁵ Alyahuudey boŋey haw, de i ga nee: «Taka foo nda woo ga Citaaboo bay, ka gar a mana caw?» ¹⁶ Isa n'i zaabi ka nee: «Man'ti agay wane nda hayaa kaŋ ay g'a cawandi, bora kaŋ

n'ay sanba wane nda a. ¹⁷ Boro kaŋ ga baa nga ma nga ibaayoo tee, a ga bay wala hayaa kaŋ ay g'a cawandi, Irkoy do a hun wala ay boŋ ga ay ga ŋelaŋ. ¹⁸ Boro kaŋ ga ŋelaŋ nga boŋ ga, nga boŋ daržaa no a g'a ceeci. Amma boro kaŋ ga bora a kaŋ na nga sanba daržaa ceeci, bora a din ti cimi, taari sii a ra. ¹⁹ Man'ti Musa ka war noo ašariyaa wala? Boro sii war ra kaŋ ga ašariyaa dii. Macin se war ga ceeci k'ay wii?» ²⁰ Alžamaa zaabi ka nee: «Ganji bara ni ra, may no ma ceeci ka ni wii?» ²¹ Isa n'i zaabi ka nee: «Ay na teegoy folloku tee, de war kul boŋey haw. ²² Musa na war noo yaamar kaŋ war ma hurubangu, amma man'ti nga do a hun, a mana hun kala kaagey do, woo se ba hunanzam zaari hane war ga boro daŋbangu. ²³ Nda boro ga hurubangu hunanzam zaari hane hala Musa ašariyaa masi hoondi, taka foo nda war ga futu ay ga, zama ay na boro kunturoo kul noo baani hunanzam zaari hane? ²⁴ War masi boro guna ka ciiti, amma wa ciiti nda fonda a.»

Borey ga cere hãa wala Isa ti Almasihu

²⁵ Žerizalem boro fooyaŋ nee: «Man'ti woo da no i ga ceeci ngi m'a wii? ²⁶ Nga ne, jamaa ra a ga ŋelaŋ, amma i si haya kul har a se. Alwakiiley bay nda cimi kaŋ bora a woo ti Almasihu? ²⁷ Woo, ir ga nongoo bay kaŋ ra a hun, amma Almasihu, waati kaŋ a kaa, boro kul si bay nongu kaŋ ra a hun.» ²⁸ Isa ga cawandi Irkoy hugu beeroo ra, a kaati ka nee: «War g'ay bay, war ga nongoo bay kaŋ ra ay hun? Ya na kaa nda ay boŋ, bora a kaŋ n'ay sanba ti cimi, war, war s'a bay.

²⁹ Agay, ay g'a bay, zama nga do ay hun, nga k'ay sanba.» ³⁰ Woo se i ceeci k'a dii, amma boro kul mana kabe fur a ga, zama nga waatoo mana kaa jina. ³¹ Alžamaa ra, boro boobo naanay a, i nee: «Almasihu, waati kaŋ a kaa, a mma tammaasa kayfante tee ka bisa wey kaŋ bora a woo n'i tee wala?»

Lakkalkawyaŋ sanbandi i ma Isa dii

³² Fariziyeney maa kaŋ jamaa goo ma ŋuunuŋuunu ka hayey wey har Isa ga, sargari juwalkey jineborey nda Fariziyeney na lakkalkawyaŋ sanba i m'a dii. ³³ Isa nee: «Ay goo war bande waati kayna koyne, nga banda ga, ay ga koy bora a kaŋ n'ay sanba do. ³⁴ War ga kaa k'ay ceeci, amma war si duu [agay], nongoo kaŋ ra agay, ay ga koy, war, war si hin ka koy a ra.» ³⁵ Alyahuudey nee cere se: «Man ra a ga baa nga ma koy kaŋ ra ir si hin ka duu a? Alyahuudey kaŋ say-say Grekey ra do a ga baa nga ma koy ka Grekey cawandi? ³⁶ Macin ti šennoo woo kaŋ a n'a har ka nee: <War g'ay ceeci, amma war si duu [agay], nongoo kaŋ ra agay, ay ga koy, war si hin ka koy a ra.>»

Hari hunanteyan

³⁷ Zaari kokorantaa hane, jingaroo zaari beeroo, Isa tun ka kay ka kaati ka nee: «Boro kaŋ ga jaw, a ma kaa ay do ka haŋ. ³⁸ Boro kaŋ ga naanay agay, isa hari hunanteyan ga fatta a ra

sanda takaa kaŋ nda Citaaboo n'a har.»* 39 A si šelaŋ kala Irkoy Hundoo ga kaŋ boro kaŋ naanay a ga duu a. Hundoo mana nondi jina, zama Isa mana huru nga daržaa ra.

Alžamaa fay-fay Isa maaganda se

40 Alžamaa ra boroyaŋ kaŋ maa šenney wey nee: «Nda cimi, woo ti annaboo.» 41 Affooyaŋ nee: «Woo ti Almasihu.» Affooyaŋ mo nee: «Galile da no Almasihu ga hun wala? 42 Citaaboo mana nee kaŋ Dawda banda-ka-zunboo, Betelehem koyraa kaŋ ra Dawda bay ka bara, nga ra Almasihu ga hun?+» 43 Alžamaa fay-fay Isa maaganda se. 44 Boroyaŋ i ra baa ngi m'a dii, amma boro kul mana kabe fur a ga.

Alyahuudey jineborey naanay jaŋaa

45 Lakkalkey yee sargari juwalkey jineborey nda Fariziyeney do. I nee i se: «Macin se war mana kate a?» 46 Lakkalkey zaabi ka nee: «Abada adamize kul mana bay ka šelaŋ sanda bora wo takaa!» 47 Fariziyeney n'i zaabi ka nee: «War mo, war nka dere wala? 48 Ir jineborey wala Fariziyeney, boro goo i ra kaŋ naanay a wala? 49 Amma alžamaa woo kaŋ si ašariyaa bay, laalihayayaŋ no.»

---

* **7:38** 7.37-38 «Boro kaŋ ga jaw, a ma kaa ay do ka haŋ. 38 Boro kaŋ ga naanay agay, isa hari hunanteyaŋ ga fatta a ra sanda takaa kaŋ nda Citaaboo n'a har», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «Boro kaŋ ga jaw, a ma kaa ay do ka haŋ, 38 woo ti boro kaŋ ga naanay agay. Sanda takaa kaŋ nda Citaaboo n'a har, isa hari hunanteyaŋ ga fatta a ra.», Ezekiyel 47.1; Zakarya 14.8. † **7:42** 7.42 Samiyel 2to 7.12; Miše 5.1.

⁵⁰ Nikodem kaŋ bay ka koy Isa do, ngi affoo no, a nee i se: ⁵¹ «Ir ašariyaa ga alhukum zurandi boro ga za i mana hanajer a se, ka bay hayaa kaŋ a n'a tee wala?» ⁵² I n'a zaabi ka nee: «Ni mo, Galile boro ti ni? Fisi ka guna, n'ga dii kaŋ annabi si hun Galile.»

⁵³ [Woo banda ga, boro foo kul koy nga hugoo do.

8

Woy zinateeroo šennoo

¹ Isa koy Zaytupaŋey tondi hondoo boŋ.
² Subbaahi tayaa ra, a yee koyne Irkoy hugu beeroo ra, alžamaa kul koy a do. A goro k'i cawandi. ³ Citaaboo baykey nda Fariziyeney kate a do woy foo kaŋ diyandi zinaa ra. I n'a daŋ ngi game ⁴ ka nee Isa se: «Alfagaa, woyoo woo nka diyandi a goo ma zinaa tee kaaray. ⁵ Ašariyaa ra, Musa n'ir yaamar kaŋ woyey wey ciney i m'i warra nda tondi k'i wii. De ni, macin no n'nee?»
⁶ I nka woo har k'a sii, hala ngi ma duu a ga fondo k'a wurru. Amma Isa gunguma ka nga kabe-izoo ka hantum laboo ra. ⁷ Kaŋ i mana fay nda i g'a hãa, a tun ka nee i se: «Boraa kaŋ ga zunubu sii war ra ma jin k'a warra nda tondi.» ⁸ A yee koyne ka gunguma ka hantum laboo ra. ⁹ Kaŋ i maa šennoo woo, i fatta affoo-foo ka sintin nda boro beerey. Isa cindi nga hinne nda woyoo kaŋ cindi gamey ra. ¹⁰ Isa tun, a nee woyoo se: «Woyoo, man borey? Boro na alhukum zurandi ni ga wala?» ¹¹ Woyoo nee: «Baffoo, ay Koyoo.» Isa nee: «Agay mo, ay si alhukum zurandi ni ga.

Koy, amma hõ banda ga, masi yee ka zunubu tee.»]

Isa ti aduppa gaayoo

¹² Isa yee koyne ka šelan i se ka nee: «Agay, agay ti aduppa gaayoo. Boro kaŋ hanga ay bande, šikka sii a si dira kubaa ra, hunayan gaayoo no a ga duu a.» ¹³ Fariziyeney nee a se: «Ni, ni boŋ ga n'ga seedetaray tee. Ni seedetaraa man'ti cimi.» ¹⁴ Isa n'i zaabi ka nee: «Ba nda agay hunday no ma seedetaray tee ay boŋ ga, ay seedetaraa ti cimi, zama ay ga nongoo bay kaŋ ra ay hun, ay ga nongoo bay kaŋ ra ay ga koy. War binde, war si nongoo bay kaŋ ra ay hun wala nongoo kaŋ ra ay ga koy. ¹⁵ War, adamizey takaa nda war ga ciiti, agay, ay si boro kul ciiti. ¹⁶ Nda a gar kaŋ ya mma ciiti, ay ciitoo ti cimi, zama man'ti agay hinne no, amma agay nda Baaba Irkoy kaŋ n'ay sanba no. ¹⁷ War hunday ašariyaa ra, a hantumandi kaŋ boro hinka seedetaraa, nga ti cimi. ¹⁸ Agay, ay ga seedetaray tee ay boŋ ga, Baaba Irkoy mo kaŋ n'ay sanba ga seedetaray tee ay ga.» ¹⁹ I nee Isa se: «Man ni Baaba?» Isa zaabi ka nee: «War s'ay bay, war s'ay Baaba bay. Nda a gar war mm'ay bay, war g'ay Baaba mo bay.»

²⁰ Isa mana šenney wey har kala nooroo jinaa hugoo ra, waatoo kaŋ a goo ma cawandi Irkoy hugu beeroo ra. Boro kul man'a dii, zama nga waatoo mana kaa jina.

Baaba Irkoy ka Isa sanba

²¹ Isa nee i se koyne: «Agay, ay ga koy, war ga kaa k'ay ceeci, amma war ga buu war zunuboo ra. Nongoo kaŋ ra agay, ay ga koy, war, war si

hin ka koy a ra.» ²² Alyahuudey nee: «A mma nga bonj wii, zama a nee: <Nongoo kaŋ ra agay, ay ga koy, war, war si hin ka koy a ra?»» ²³ A nee i se: «War, ganda wane nda war, agay, beene wane nda agay. War, aduŋna woo wane nda war, agay, aduŋna woo s'ay may. ²⁴ Woo se ay nee war se kaŋ war ga buu war zunubey ra, zama nda war si naanay kaŋ agay ti <a ga bara>, war ga buu war zunubey ra.» ²⁵ I nee a se: «Ni, may ti ni?» Isa nee i se: «Woo kaŋ ay n'a har war se za sintinoo ga. ²⁶ Haya boobo goo ay kone kaŋ ay g'a har war ga, nda ka war ciiti. Amma bora a kaŋ n'ay sanba ti cimi, de agay, woo kaŋ ay n'a dii miŋoo ra, ay g'a har aduŋna se.»

²⁷ I mana bay kaŋ Baaba Irkoy ga a ga ūelan ŋi se. ²⁸ Isa nee [i se]: «Waati kaŋ war ga kaa ka Bora a kaŋ tee Adamize jer, war ga bay kaŋ agay ti <a ga bara>, kaŋ ay si haya kul tee nda ay bonj, amma hayaa kaŋ Baaba Irkoy n'a cawandi ya ne, woo din no ay g'a har. ²⁹ Bora a kaŋ n'ay sanba goo ay bande, a man'ay naŋ agay hinne, zama agay, hayey kaŋ ga kan a se no ay g'i tee waati kul.» ³⁰ Waatoo kaŋ Isa goo ma wey har, boro boobo naanay a.

Ibirahima banda boro cimi-cimey

³¹ Isa nee Alyahuudey se kaŋ ga naanay a: «Nda war duumi ay ūennoo ra, nda cimi ay taalibey ti war. ³² Woo ra war ga cimoo bay, de cimoo ga war sawal.» ³³ I n'a zaabi ka nee: «Ibirahima hayroo ti ir, abada ir mana bay ka tee boro baŋnaa. Taka foo n'ga nee ir ga sawalandi?» ³⁴ Isa zaabi ka nee i se: «Nda cimi,

cimoo ne kaŋ ay g'a har war se kaŋ boro kul kaŋ ga zunubu tee, man'ti kala zunubu baŋna. ³⁵ Ka gar baŋnaa si cindi hugoo ra hala abada, hugoo koyoo izoo ga cindi hala abada. ³⁶ Adiŋi nda Iz'aroo na war sawal, nda cimi war ga sawalandi. ³⁷ Ay ga bay kaŋ Ibirahima hayroo ti war, amma war ga ceeci k'ay wii, zama ay ŋennoo si tee war se. ³⁸ Hayey kaŋ agay, ay dii ey Baaba Irkoy do no ay g'i har. War, hayey kaŋ war maar'ey war baaba do no war g'i tee.»

³⁹ I na Isa zaabi ka nee: «Ir baaba ti Ibirahima.» Isa nee i se: «Nda a gar Ibirahima izeyaŋ ti war, war ga Ibirahima teegoyey tee. ⁴⁰ Sohō war ga ceeci k'ay wii, ka gar kaŋ agay ka cimoo har war se kaŋ ay maar'a Irkoy do. Woo, Ibirahima man'a tee. ⁴¹ War, war ga war baaba teegoyey tee.» I nee a se: «Ir, ir mana hayandi woy nda aru izefututaray ra, Baaba folloku bara ir se, Irkoy.» ⁴² Isa nee i se: «Nda a gar Irkoy war Baaba no, war ga baa agay, zama Irkoy do ay hun ka kaa. Ya na kaa nda ay boŋ, nga k'ay sanba. ⁴³ Macin se war s'ay deene ŋennoo bay? Zama war si hin ka maa ay ŋennoo se. ⁴⁴ War, war hun war baaba ga kaŋ ti Ibilisi. War baaba boonawey no war ga baa war m'i tee. Woo din, za sintinoo ga borowiikaw no. A si kay cimoo ra, zama cimi sii a kone. Waati kaŋ a ga taari, nga boŋ hayey ga a goo, zama taariharkaw no, taarey baaba no. ⁴⁵ Agay, haya kaŋ se ay ga cimoo har, woo se war si naanay agay. ⁴⁶ War ra, may ma kay ka cebe kaŋ ay na zunubu tee. Nda ay ga cimoo har, macin se war, war si naanay agay? ⁴⁷ Irkoy boro ga haŋajer Irkoy ŋenney se, woo se

war si hanajer, zama war man'ti Irkoy boro.»

Isa bisa Ibrahima

⁴⁸ Alyahuudey na Isa zaabi ka nee: «Man'ti cimi no ir n'a har kaŋ ir nee kaŋ Samari boro ti ni, ganji goo ni ra?» ⁴⁹ Isa zaabi ka nee: «Agay, ganji sii ay ra, ay Baaba Irkoy no ay g'a beerandi, war, war g'ay kaynandi. ⁵⁰ Agay, man'ti ay boŋ daržaa no ay g'a ceeci. Boro goo no kaŋ g'a ceeci ya ne, a ga ciiti. ⁵¹ Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, boro kaŋ n'ay šennoo dii, šikka sii, bora si dii buuyan hala abada.»

⁵² Alyahuudey nee a se: «Sohõ ir bay kaŋ ganji goo ni ra. Ibrahima nda annabey buu, nga no ni, n'ga nee: <Boro kaŋ n'ay šennoo dii, šikka sii, a si buuyan taba hala abada.> ⁵³ Adiši ni, ni nka bisa ir baaba Ibrahima kaŋ buu? Annabey mo buu. Ni ti may?» ⁵⁴ Isa zaabi ka nee: «Nda a gar ya mm'ay boŋ daržandi, ay daržaa ti yaada. Ay Baaba no m'ay daržandi, nga kaŋ war, war nee: <Nga ti ir Koyoo.> ⁵⁵ War s'a bay, agay binde g'a bay. Nda ay nee ay s'a bay, ay ga hima nda war, taariharkaw. Amma ay g'a bay, de ay ga nga šennoo dii. ⁵⁶ War baaba Ibrahima binoo kan nda kaŋ nga ga dii ay zaaroo. A dii a mo, a jaali.» ⁵⁷ Alyahuudey nee a se: «N'sii nda jiiri woyguu (50) jina, amma n'dii Ibrahima?» ⁵⁸ Isa nee i se: «Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, za Ibrahima mana hayandi, agay ti <a ga bara.>»

⁵⁹ Woo ga, i na tondiyaŋ zaa ka nee ngi m'a cetaw nda ey, amma Isa tugu ka fatta Irkoy hugu beeroo ra.

9

Isa na aru kaŋ hayandi nda danawtaray moŋey feeri

¹ Kaŋ Isa ga bisa, a dii boro foo kaŋ hayandi nda danawtaray. ² Nga taalibey n'a hãa ka nee: «Rabbi, may ka zunubu tee, bora a woo wala nga hayragey, kaŋ se a hayandi nda danawtaray?» ³ Isa zaabi ka nee: «Man'ti woo wala nga hayragey ka zunubu tee se, amma a nka teendi hala Irkoy hinoo ma bangay a ga. ⁴ Ir, a tilasu ir ma bora a kaŋ n'ay sanba teegoyey goy kullihinne zaaroo no. Cijinoo ga kaa kaŋ ra boro kul si hin ka goy. ⁵ Kullihinne ay goo aduɲɲa ra, agay ti aduɲɲa gaayoo.»

⁶ Kaŋ a na hayey wey har ka ben, a tufa laboo ra, a na labu diibi nda nga meeharoo, a na danaa moŋey yon nda laboo. ⁷ A nee a se: «Koy, ma jumay bangoo ra kaŋ se i ga nee Silowe» – kaŋ maanaa ti «Dontokaa». A koy, a jumay, a yee kate a ga dii.

⁸ Nga taalammey nda borey kaŋ bay ka dii a waatoo kaŋ a ga tee gariibu, nee: «Man'ti woo da ka cindi ka goro ka gariibu?» ⁹ Boro fooyaŋ ga nee: «Nga no.» Affooyaŋ ga nee: «Abada, a mma hima nda a.» A nee: «Agay hunday no.» ¹⁰ I nee a se: «[Adiŋi] taka foo nda ni moŋey feera?» ¹¹ A n'i zaabi ka nee: «Bora a kaŋ maapoo ti Isa ka labu diibi k'ay moŋey yon ka nee ya ne: <Koy Silowe, ma jumay.> Ay koy, ay jumay, ay dii.» ¹² I nee a se: «Man ra a goo?» A nee: «Ay si bay.»

Fariziyey na danaa kaŋ moŋey feera hãa

13 I na aroo kaŋ cindi ka dana ka koy Fariziyeney do. 14 Woo gar hunanzam zaari hane no Isa na labu diibi ka aroo moyey feeri. 15 Fariziyeney mo yee k'a hãa wala taka foo nda a dii. A nee i se: «Labu no a n'a diibi k'a daŋ ay moyey ga, ay numay, ay dii.» 16 Fariziyeney ra boroyaŋ nee: «Boraa woo mana hun Irkoy do, zama a si hunanzam zaaroo kayandi.» De affooyaŋ ga nee: «Taka foo nda adamize zunubante ga hin ka tammaasa kayfantey wey dumi tee?» Fay-fayyan huru i game. 17 I yee koyne ka nee danaa se: «De ni, macin no n'nee a ga, ni kaŋ a na ni moyey feeri?» A nee: «Annabi no.»

18 Alyahuudey mana naanay kaŋ a cindi ka tee danaw jina, a dii, hala waatoo kaŋ i na danaa kaŋ dii, hayragey cee kate. 19 I n'i hãa ka nee: «War iz'aroo ti woo kaŋ war ga nee a hayandi a ga dana? Taka foo a ga dii sohõ?» 20 Nga hayragey zaabi ka nee: «Ir ga bay kaŋ ir iz'aroo ti woo, a hayandi mo a ga dana. 21 Amma takaa kaŋ nda a dii sohõ wala boraa kaŋ na moyey feeri, ir hunday s'a bay. W'a hãa, aru beeri no, a ga hin ka šelaŋ nga boŋ maapoo ga.» 22 Wey ti hayey kaŋ hayragey n'i har, zama i ga hunbur Alyahuudey, hayaa kaŋ se, Alyahuudey nka waafaku kaŋ, nda boro nee nga deene boŋoo ga Almasihu no, i ga boraa kaa margahugoo ra. 23 Woo se nga hayragey nee: «Aru beeri no, w'a hãa.»

24 Ngi cee hinkantoo, i ciya boraa se kaŋ cindi ka dana, i nee a se: «Irkoy beerandi ka cimoo har, ir ga bay kaŋ boraa din zunubante no.» 25 A

zaabi ka nee: «Nda zunubante no, ay si bay. Haya foo ay g'a bay kaŋ ti ay cindi ka dana, sohõ ay ga dii.» ²⁶ I nee a se: «Macin no a n'a tee ma ne? Taka foo nda a na ni moyey feeri?» ²⁷ A n'i zaabi ka nee: «Ay n'a har war se ka bisa, war mana haŋajer ya ne. Macin se war ga baa war ma maa koyne? War mo mma baa war ma tee nga taalibey?» ²⁸ I n'a wow ka nee: «Ni ti nga taalibi. Ir, ir man'ti kala Musa taalibey. ²⁹ Ir, ir ga bay kaŋ Musa se Irkoy ŝelan, amma woo, ir si bay nongu kaŋ ra a hun.» ³⁰ Aroo zaabi ka nee i se: «Woo ti boŋhaway kaŋ war si nongoo bay kaŋ ra a hun, amma a n'ay moyey feeri. ³¹ Ir ga bay kaŋ Irkoy si haŋajer zunubante se, amma boro kaŋ ga hunbur a, de a ga nga ibaayoo tee, bora a din se a ga haŋajer. ³² Abada, ir mana bay ka maa boro kaŋ hayandi a ga dana moyey ma feera. ³³ Nda a gar bora a woo nka mana hun Irkoy do, a si hin ka baffoo tee.» ³⁴ I n'a zaabi ka nee: «Ni kul mana hayandi kala zunubu ra, de nga no, ni no m'ir cawandi?» I n'a warra taray.

Mayyaŋ ti danaw cimi-cimey?

³⁵ Isa maa kaŋ i na aroo warra taray. A n'a kubay, a nee a se: «Ni, n'ga naanay Bora a kaŋ tee Adamize wala?» ³⁶ A n'a zaabi ka nee: «May no, ay Koyoo, hala ya naanay a?» ³⁷ Isa nee a se: «N'dii a, bora a kaŋ goo ma ŝelan ni bande no.» ³⁸ A nee: «Ay naanay, ay Koyoo.» A sujudu Isa jine.

³⁹ Isa nee: «Ciitiyan se agay, ay kaa aduŋŋa ra, hala borey kaŋ si dii ma dii, wey kaŋ ga dii ma tee danaw.» ⁴⁰ Fariziyenyaŋ kaŋ goo jeroo ga

maa hayey wey, i nee a se: «Ir mo, danawyan ti ir wala?» ⁴¹ Isa nee i se: «Nda a gar danawyan ti war, zunubu si duwandi war ra. Amma sohō war ga nee: <Ir ga dii>, war zunuboo ga cindi.»

10

Kurkaa nda feejey filla yaasayantaa

¹ Isa nee: «Nda cimi, cimoo ne kan ay g'a har war se, boro kan mana huru nda feejey kaloo mijoo, a sar ka huru nda nongu foo, bora din zay no, komakaw no. ² Amma boro kan huru nda kaloo mijoo, nga ti feejey kurkaa. ³ Bora woo kaloo mijoo hawgaykaa ga feeri a se, feejey ga maa jindoo. Nga bon feejey, a g'i cee nda maapey, de a g'i ka koy taray. ⁴ Waati kan a na nga waney kul fattandi, a ga dira i jine, de feejey ga hanga a, zama i ga jindoo bay. ⁵ Yaw, šikka sii, i si hanga a, amma i mma zuru a ga, zama i si yawey jindey bay.»

⁶ Isa na filla yaasayantaa woo har i se, amma i mana faham hayaa kan ti woo kan ga a šelan i se.

Isa ti kurkaw hennaa

⁷ Isa nee koyne: «Nda cimi, cimoo ne kan ay g'a har war se kan agay, agay ti feejey kaloo mijoo. ⁸ Borey kul kan kaa [ay jine], zayyan nda komakawyan no, feejey mana hanajer i se. ⁹ Agay, agay ti kaloo mijoo, boro kan huru nda agay, a ga hallasi, a ga huru, a ga fatta, de a ga duu kurdo. ¹⁰ Zayoo si kaa haya kul se kala nga ma zay, ka jinde kaa, k'i halaci. Agay, ay kaa hala i ma duu hunayan, i ma duu a nda baayan.

11 Agay, agay ti kurkaw hennaa. Kurkaw hennaa ga nga hundoo noo buuyan se feejeey sabbu se. 12 Bora a kan ga goy banaw hinne se kan man'ti kurkaw, a si feejeey may, ga dii ganjihanšoo ga kaa, a ga feejeey nan ka zuru. Ganjihanšoo g'i haamay, a g'i say. 13 Bora a ga zuru, zama banaw de se a ga goy, a si huzun nda feejeey. 14 Agay, agay ti kurkaw hennaa, ay g'ay waney bay, ay waney mo g'ay bay, 15 sanda takaa kan nda Baaba Irkoy g'ay bay, agay da mo ga Baaba Irkoy bay, ay g'ay hundoo noo buuyan se feejeey sabbu se. 16 Ay goo nda feejiyan kan sii kaloo woo ra. Wey din mo, kala ya kate ey. I ga maa ay jindoo, i ga tee kur foo, kurkaw foo.

17 Woo se Baaba Irkoy ga baa agay, zama agay, ay g'ay hundoo noo buuyan se, hala ya yee ka duu a. 18 Boro kul s'a kaa ay ra, agay hunday no m'a noo nda ay bon. Ay goo nda hini k'a nondi, ay goo nda hini ka yee k'a zaa. Woo ti yaamaroo kan ay duu a ay Baaba Irkoy ga.»

19 Fay-fayyan yee koyne ka huru Alyahuudey game šenney wey maaganda se. 20 Boro booboyan i ra nee: «Ganji bara a ra, a mma hollo. Cin se war ga hanajer a se?» 21 Affooyan nee: «Šenney wey man'ti boro kan ra ganji goo šenney. Ganji ga hin ka danawyan moyney feeri wala?»

Alyahuudey wanji Isa ga

22 Waatoo woo Irkoy hugu beeroo yeetianoo jere ga Irkoy se jingaroo no, Žerizalem ra. Jiyaw waati no. 23 Isa goo ma dira-dira Sulaymaana galliyaa ra kan goo Irkoy hugu beeroo ra.

²⁴ Alyahuudey n'a kuubi k'a bere, de i nee a se: «Waati foo no n'g'ir lakkaley kaa kulba? Nda ni, ni ti Almasihu, a har ir se kaaray.» ²⁵ Isa n'i zaabi ka nee: «Ay n'a har war se, war si naanay. Teegoyey kan agay, ay n'i tee ay Baaba Irkoy maapoo ga, ngi no ma seedetaray tee ay ga. ²⁶ Amma war, war mana naanay, zama war sii ay feejey ra [sanda takaa kan nda ay n'a har war se]. ²⁷ Ay feejey ga maa ay jindoo se, agay, ay g'i bay, de i ga hanga agay. ²⁸ Agay, ay g'i noo hunayan abadantaa, šikka sii kan i si halaci abada, de boro s'i kom k'i kaa ay kaboo ra. ²⁹ Ay Baaba Irkoy kan n'i noo ya ne bisa haya kul, de mo boro kul si hin k'i kom k'i kaa Baaba Irkoy kaboo ra. ³⁰ Agay nda Baaba Irkoy, ir ti affoo.»

³¹ Alyahuudey yee koyne ka tondi zaa ka nee ngi mm'a warra nda a k'a wii. ³² Isa na šennoo zaa ka nee i se: «Teegoy henna booboyan ay n'i cebe war se kan hun ay Baaba Irkoy do. Teegoy foo se war ga tondi k'ay warra k'ay wii?»

³³ Alyahuudey n'a zaabi ka nee: «Man'ti teegoy henney se ir ga tondi ka ni warra ka ni wii, amma Irkoy wowyanoo se, zama ni kan ti adamize, n'ga ni bon tee Irkoy.» ³⁴ Isa n'i zaabi ka nee: «A mana hantumandi war ašariyaa ra ka nee: <Agay hunday nee, koyyan ti war>?»* ³⁵ Nda a nee borey se <koyyan> kan Irkoy meešennoo kaa i se, de Citaaboo si hin ka tuusandi, ³⁶ boraa kan Baaba Irkoy n'a jisandi jere ga nga bon se k'a sanba adupna ra, war, war nee: <Ni mma Irkoy wow>, zama ay nee: <Irkoy Iz'aroo ti agay.> ³⁷ Nda ay

* **10:34** 10.34 Zabur 82.6.

s'ay Baaba Irkoy teegoyey tee, war masi naanay agay. ³⁸ Amma nda ay g'i tee, ba nda war si naanay agay, wa naanay teegoyey, hala war ma bay, war ma faham kan Baaba Irkoy goo ay ra, ay goo Baaba Irkoy ra.» ³⁹ [Woo banda ga,] i ceeci k'a dii koyne, amma a hun i ra.

⁴⁰ A koy koyne Žurdeŋ isaa se banda, nongoo kan ra Yehiya bay ka borey batize. A cindi no din. ⁴¹ Boro boobo koy a do, i nee: «Yehiya mana tammaasa kayfante kul tee, amma hayaa kul kan a n'a har aroo woo ga ti cimi.» ⁴² Boro boobo naanay a no din.

11

Lazar buuyanoo

¹ Aru foo kan maapoo ti Lazar, a cindi ka wirci, Betani boro no kan ti Maryama nda Mart nga woymaa koyraa. ² Maryama kan n'ir Koyoo yon nda turaari ka nga hinhirey ka cewey tuusu, nga no nga armaa Lazar wirci. ³ Woymey sanba Isa do ka nee: «Ir Koyoo, nga ne, ni baakaa ga wirci.» ⁴ Kan Isa maa woo, a nee: «Woo man'ti buuyan wirci, amma Irkoy daržaa se a goo, hala Irkoy Iz'aroo ma daržandi woo ra.»

⁵ A gar Isa ga baa Mart, nda nga woymaa Maryama, nda Lazar. ⁶ Waatoo kan a maa kan a ga wirci, a cindi nongoo kan ra a goo ka jirbi hinka tee koyne. ⁷ Woo banda ga, a duu ka nee taalibey se: «Ir ma koy koyne Žude.» ⁸ Taalibey nee a se: «Rabbi, sohõ da Alyahuudey ceeci ka tondi ka ni warra ka ni wii, de n'ga koy no din koyne?» ⁹ Isa zaabi ka nee: «Man'ti guuru woy

cindi hinka (12) bara zaari ra? Boro kaŋ ga dira zaaroo ra, a si kati, zama a ga dii aduŋŋa woo gaayoo. ¹⁰ Amma, boro kaŋ ga dira cijinoo ra, a ga kati, zama gaayoo sii a ra.»

¹¹ Woo no Isa n'a har. Woo banda ga, a nee i se: «Lazar, ir ceroo nka jirbi, amma ay ga koy hala y'a tunandi jirboo ra.» ¹² Woo se taalibey nee a se: «Ir Koyoo, nda a nka jirbi, a ga hallasi.»

¹³ Isa mana ŧelanŋ kala Lazar buuyanoo ga, amma i mma nee kala hunanzamay jirbi ga a goo.

¹⁴ Waatoo din Isa nee i se kaaray: «Lazar buu.

¹⁵ A kan ya ne war maaganda se kaŋ ay sii no din, hala war ma duu ka naanay, amma ir ma koy a do.» ¹⁶ Toma kaŋ se i ga nee Taway, nee taalibey cindey se: «Ir mo ma koy hala ir ma buu a bande.»

Isa ti tunyanoo nda hunaroo

¹⁷ Waatoo kaŋ Isa koy, a gar Lazar goo saaraa ra za jirbi taaci. ¹⁸ Betani ga man

Žerizalem, kilomeetar hinza cine bara gamey ra. ¹⁹ Alyahuudey ra, boro boobo kaa Mart nda Maryama do ka fondi i se nda ngi armaa buuroo.

²⁰ Waatoo kaŋ Mart maa kaŋ Isa goo ma kaa, a koy a kubay. Amma Maryama goro hugey do.

²¹ Mart nee Isa se: «Ay Koyoo, nda a gar ni mma bara ne, ag'armaa si buu, ²² [amma] ba sohō da hunday ay ga bay kaŋ haya kul kaŋ n'n'a wiri Irkoy ga, Irkoy g'a noo ma ne.» ²³ Isa nee a se:

«Ni armaa ga tun.» ²⁴ Mart nee a se: «Ay ga bay kaŋ a ga tun zaari koraa tunyanoo hane.»

²⁵ Isa nee a se: «Agay, agay ti tunyanoo nda hunaroo, boro kaŋ ga naanay agay, ba nda a buu,

a ga huna. ²⁶ Baahunante kul kaṅ ga naanay agay, šikka sii a si buu abada. N'ga naanay woo wala?» ²⁷ A nee a se: «Ayyo, ay Koyoo, agay, ay ga naanay kaṅ ni ti Almasihu, Irkoy Iz'aroo kaṅ ga kaa aduṅṅa ra.»

Isa mundawey doo

²⁸ Kaṅ Mart na woo har ka ben, a koy nga woymaa Maryama do k'a cee tuguyan ra ka nee: «Alfagaa goo ne, a ga ciya ma ne.» ²⁹ Za a maar'a, a tun nda cahāyan ka koy a do. ³⁰ Isa mana too kate koyraa ra jina, a sii kala nongoo kaṅ ra Mart n'a kubay. ³¹ Waatoo kaṅ Alyahuudey kaṅ kaa Maryama hugoo ra ka fondi, dii kaṅ a cahā ka tun ka fatta, i hanga a, zama i mma hongu kaṅ a mma koy saaraa do ka hēe.

³² Kaṅ Maryama too nongoo kaṅ ra Isa goo, a dii a, a sujudu a jine cewey cire ka nee a se: «Ay Koyoo, nda a gar ni mma bara ne, ag'armaa si buu.» ³³ Kaṅ Isa dii a ga hēe, Alyahuudey kaṅ kaa a bande mo ga hēe, a futu nga binoo ra, a maray. ³⁴ A nee: «Man ra war n'a daṅ?» I nee a se: «Ir Koyoo, kaa ka dii.» ³⁵ Isa mundawey doo. ³⁶ Alyahuudey nee: «Guna takaa kaṅ nda a ga bag'a.» ³⁷ Affooyaṅ i ra nee: «Man'ti nga ka danaa moyey feeri, a mana taka tee kaṅ ra woo mo masi buu wala?»

Isa na Lazar tunandi

³⁸ Isa yee koyne ka futu nda kunehere ka koy saaraa do. Guusu no, de tondi no ma mipoo daabu. ³⁹ Isa nee: «Wa tondoo kaa!» Bukaa woymaa kaṅ ti Mart nee a se: «Ay Koyoo, a na

hew zaa, zama jirbi taacantoo ra a goo.» ⁴⁰ Isa nee a se: «Ay mana nee ma ne kaŋ nda n’naanay, n’ga dii Irkoy daržaa?» ⁴¹ I na tondoo kaa. Isa na nga boŋoo jer beene, a nee: «Baaba Irkoy, ay ga albarka tee ma ne, zama n’na haŋajer ya ne. ⁴² Agay, ay ga bay kaŋ waati kul n’ga haŋajer ya ne, amma alžamaa kaŋ g’ay kuubi k’ay bere maaganda se ay šelaŋ hala i ma naanay kaŋ ni k’ay sanba.» ⁴³ Kaŋ a na hayey wey har ka ben, a na jinde jer ka kaati ka nee: «Lazar, fatta kate!» ⁴⁴ Bukaa tun ka fatta, cewey nda kabey ga hawa nda kasance, ndumoo ga guma nda šukka. Isa nee i se: «W’a feeri, war m’a naŋ a ma koy.»

*Borŋoyney hawandifutay Isa ga
(Matiyu 26.1-5; Marku 14.1-2; Luka 22.1-2)*

⁴⁵ Alyahuudey ra, boro booboyaŋ kaŋ kaa Maryama do kaŋyaŋ dii hayey kaŋ Isa n’i tee, i naanay a. ⁴⁶ Affooyaŋ i ra koy Fariziyeney do ka hayey har i se kaŋ Isa n’i tee. ⁴⁷ Woo ga, sargari juwalkey jineborey nda Fariziyeney na hoyraykey margaroo gorandi ka nee: «Macin no ir g’a tee, zama boraa woo ga tammaasa kayfante boobo tee? ⁴⁸ Nda ir n’a naŋ takaa woo, boraa kul ga kaa ka naanay a, Rom borey ga kaa k’ir dogoo nda ir ganda a taa.»

⁴⁹ Affoo i ra kaŋ se i ga nee Kayif, jiiroo din sargari juwalkey jineboraa no, a nee i se: «War, war si haya kul bay, ⁵⁰ war si laasaabu kaŋ boro folloku ma buu jamaa dogoo ra baa war se ganda a kul ma halaci.» ⁵¹ A mana woo har nda nga boŋ, nga ti sargari juwalkey jineboraa jiiroo din, a nka annabitaray tee ka bayrandi kaŋ Isa

ga hima ka buu gandaa se, ⁵² de man'ti gandaa hinne se, amma ka Irkoy izey mo kaŋ say-say marga k'i tee affoo.

⁵³ Za hanoo din, i kayandi kaŋ ngi g'a wii.

⁵⁴ Woo se Isa si yee ka dira Alyahuudey gamey ra i ma dii nga. A mooru no din ka koy laamaa kaŋ ga man saajoo, koyraa ra kaŋ se i ga nee Efrayim. A cindi no din, nga nda nga taalibey.

⁵⁵ Alyahuudey Borcintaraa jingaroo man, boro boobo hun gandaa ra ka žigi ka koy Žerizalem ka ngi boŋ henanandi za jingaroo mana too. ⁵⁶ I ga Isa ceeci, de i ga nee cere se Irkoy hugu beeroo ra: «Macin no war nee? Šikka sii kaŋ a si kaa jingaroo ra wala?» ⁵⁷ Woo gar, sargari juwalkey jineborey nda Fariziyeney na yaamar noo kaŋ boro kaŋ na nongoo bay kaŋ ra a goo m'a har hala ngi m'a dii.

12

Maryama na turaari doori Isa cewey ga (Matiyu 26.6–13; Marku 14.3–9)

¹ A cindi jirbi iddu Borcintaraa jingaroo ma tee kaŋ Isa koy Betani, nongoo kaŋ ra Lazar kaŋ a n'a tunandi bukawey ra goo. ² I na hawray tee a se no din, Mart ga alhaadimay, Lazar goo borey ra kaŋ ga goro ŋaadogoo ra Isa bande. ³ Maryama na liitar jere turaari alhakiika hay šenda kaŋ se i ga nee nar ka Isa cewey yon, a na nga hinbirey ka cewey tuusu, hugoo too nda turaaroo hewoo. ⁴ Žudas Iskariyot, taalibey affoo kaŋ ga kaa k'a nondi nee: ⁵ «Cin se turaaroo woo mana neerandi nzorfu kaaray tamma boŋ zangu

hinza (300) ka nondi talkey se?» ⁶ Man'ti a mma huzun talkey se, nga se a na woo har, amma zay no, nga ti nooroo talfikaa, a ga haya zaa kaŋ huru a ra. ⁷ Woo se Isa nee: «A naŋ, a m'a jisi ay suturayanoo zaaroo se. ⁸ War nda talkey no waati kul, amma agay si cindi war bande waati kul.»

Sargari juwalkey jineborey hawandifutay Lazar ga

⁹ Alyahuudey ra, jama beeri bay kaŋ Isa goo no din, man'ti Isa hinne se i kaa, amma hala ngi ma dii Lazar mo kaŋ a n'a tunandi bukawey ra. ¹⁰ Sargari juwalkey jineborey kayandi kaŋ ngi ga Lazar mo wii, ¹¹ zama nga maaganda se boro boobo mooru Alyahuudey ka naanay Isa.

*Isa huru Žerizalem sanda kokoy
(Matiyu 21.1-11; Marku 11.1-11; Luka 19.28-40)*

¹² Subaa ra, waatoo kaŋ alžama beeroo kaŋ kaa jingaroo ra maa kaŋ Isa ga kaa Žerizalem, ¹³ i na teenaynaa kabeyaŋ zaa ka fatta k'a kubay. I ga kaati ka nee:

«Hozaana!

Albarka ma huru bora ra
kaŋ goo kaa ir Koyoo maapoo ga
kaŋ ti Izirayel kokoyoo.»*

¹⁴ Isa duu farka-ize foo, a goro a ga sanda takaa kaŋ nda a hantumandi Citaaboo ra ka nee:

¹⁵ «Masi hunbur, Siyoŋ koyraa ize woyoo,
nga ne, ni kokoyoo ga kaa,

* **12:13** 12.13 Zabur 118.25-26.

a goo ma goro farka woy, nga izoo ga.»[†]

¹⁶ Hayey wey, nga taalibey mana faham i se jina, amma waatoo kaŋ Isa jeerandi, i hongu kaŋ a hantumandi a ga, de mo ngi n'i tee a se.

¹⁷ Alžamaa kaŋ goo Isa bande waatoo kaŋ a na Lazar cee k'a fattandi saaraa ra k'a tunandi bukawey ra, na seedetaray tee. ¹⁸ Woo se alžamaa n'a kubay, zama i maa kaŋ a na tammaasa kayfantaa woo tee. ¹⁹ Fariziyeney nee cere se: «War ga dii kaŋ war si duu baffoo. Nga ne, aduppa kul koy a bande.»

Grekyan goo ma Isa ceeci

²⁰ Grekyan goo borey ra kaŋ žigi ka koy sujudu jingaroo ra. ²¹ I koy Filip do kaŋ ti Betsayda kaŋ goo Galile boro k'a wiri a ga ka nee: «Ir koyoo, ir ga baa ir ma dii Isa.» ²² Filip koy a har Andere se jina, Andere nda Filip koy a har Isa se. ²³ Isa n'i zaabi ka nee: «Waatoo kaa kaŋ ra Bora a kaŋ tee Adamize ga jeerandi. ²⁴ Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, nda alkama gurunboo mana kaŋ laboo ra ka buu, a ga cindi nga foo, amma nda a buu, a ga ize boobo hay. ²⁵ Boro kaŋ ga baa nga hundoo g'a mursu, bora a kaŋ konna nga hundoo aduppa woo ra, a nk'a gaabu hunayan abadantaa se. ²⁶ Boro kaŋ ga alhaadimay ya ne, kala a ma hanga agay, de mo nongu kaŋ ra agay, ay goo, nga ra ay tamoo mo goo. Boro kaŋ ga alhaadimay ya ne, Baaba Irkoy g'a beerandi.»

Isa šelan nga buuyanoo ga

[†] 12:15 12.15 Sofoni 3.16; Zakarya 9.9.

27 «Sohõ ay binoo g'ay maray, cin no ay ga nee? – <Baaba Irkoy, ay hallasi waatoo woo ra>? Amma woo da se ay kaa alwaatoo woo ra. 28 Baaba Irkoy, ni maano daržandi!» Jinde foo hun beenaa ra ka nee: «Ay n'a daržandi, ay g'a daržandi koyne.» 29 Jamaa kañ ga kay no din kañ maa, nee kañ beenaa jinjinjanoo no, affooyañ nee: «Almalayka ka šelañ a se.» 30 Isa zaabi ka nee: «Man'ti agay se jindoo woo fatta, amma war maaganda se. 31 Sohõ no aduñña woo ciitoo ga tee. Sohõ aduñña woo bonkoynoo ga warrandi taray. 32 Agay, waati kañ ay jerandi laboo ga, ay ga borey kul cendi kate ay ga.» 33 A nka woo har ka cebe buuyanoo kañ nda nga ga hima ka buu. 34 Alžamaa n'a zaabi ka nee: «Ir nka maa ašariyaa ra kañ Almasihu ga duumi hala abada, de taka foo ra n'ga nee kala Bora kañ tee Adamize ma jerandi? May ti Bora kañ tee Adamize woo?» 35 Isa nee i se: «Gaayoo goo war game waati kayna koyne. Hala de war goo nda gaay, wa dira a ra, kubaa masi koy hin war. Boro kañ ga dira kubaa ra si bay nongu kañ ra nga ga koy. 36 Hala de gaayoo goo war do, wa naanay gaayoo, hala war ma tee gaay izeyañ.» Kañ Isa na wey har, a mooru ka koy tugu i se.

Alžamaa mana naanay Isa

37 Tammaasa kayfantey kul kañ a n'i tee i jine, i mana naanay a, 38 hala hayaa kañ annabi Ezayi n'a har ma tabati, a nee:
«Ir Koyoo, may ka naanay ir šennoo?
May se ir Koyoo hinoo bayrandi?»‡

---

‡ 12:38 12.38 Ezayi 53.1.

³⁹ Woo se i si hin ka naanay, zama Ezayi yee koyne ka nee:

⁴⁰ «Irkoy na moyey danandi,
a na biney šendandi,
hala moyey masi duu ka dii,
biney masi faham, Irkoy nee:
«I masi koy tuubi
y'i noo baani.»»Š

⁴¹ Ezayi na woo har, zama a nka dii Isa daržaa, a šelanj a ga.

⁴² Woo kul, ba jineborey ra, boro boobo naanay a. Amma Fariziyeney maaganda se i si ngi boŋ bangandi, i masi koy ngi gaaray margahugoo ra.

⁴³ Zama i ga baa adamizey ma ngi noo darža ka bisa Irkoy wanoo.

Isa šennoo ga borey ciiti

⁴⁴ Isa kaati ka nee: «Boro kaŋ ga naanay agay, man'ti agay no a naanay a, amma bora a kaŋ n'ay sanba no a naanay a. ⁴⁵ Boro kaŋ dii agay, bora a kaŋ n'ay sanba no a dii a. ⁴⁶ Agay, ay kaa aduŋŋa ra sanda gaay, hala boro kul kaŋ ga naanay agay masi cindi kubaa ra. ⁴⁷ Boro kaŋ maa ay šenney, a mana gaabu i ga, man'ti agay no m'a ciiti, zama ay mana kaa hala ya aduŋŋa ciiti, amma ya nka kaa ka aduŋŋa hallasi. ⁴⁸ Boro kaŋ wanji ay ga, a mana yadda ay šenney ga, a goo nda nga ciitika a: šennoo kaŋ ay n'a har no m'a ciiti zaari koraa hane. ⁴⁹ Zama ya na šelanj nda ay boŋ, amma Baaba Irkoy kaŋ n'ay sanba hunday k'ay noo yaamaroo woo kaŋ ay g'a har nda woo kaŋ ga ay ga šelanj. ⁵⁰ Ay ga bay mo kaŋ nga yaamaroo

ti hunayan abadantaa. Woo se hayey kaŋ ay g'i har, ay g'i har sanda takaa kaŋ nda Baaba Irkoy n'i har ya ne.»

13

Isa na nga taalibey cewey jumay

¹ Za Borcintaraa jingaroo mana too, Isa ga bay kaŋ nga waatoo kaa ka hun aduŋna woo ra ka koy Baaba Irkoy do. A baa nga borey kaŋ goo aduŋna ra, a bag'ey hala nongu kaŋ ga a si bisa.*

² Hawraa ga, Ibilisi daŋ ka ben Žudas, Simon Iskariyot iz'aroo binoo ra a m'a nondi. ³ Isa kaŋ ga bay kaŋ Baaba Irkoy na hayey kul daŋ nga kaboo ra, a bay mo kaŋ Irkoy do nga hun, Irkoy do nga ga koy. ⁴ A tun hawraa ga, a na nga darbawey kaa k'i jisi ka zaara zaa ka gamahaw. ⁵ Woo banda ga, a na hari doori tuu ra ka duu ka taalibey cewey jumay k'i tuusu nda zaaraa kaŋ ga gamoo haw. ⁶ Kaŋ a too Simon Piyer ga, a nee a se: «Ay Koyoo, ni no m'ay cewey jumay?» ⁷ Isa n'a zaabi ka nee: «Hayaa kaŋ agay, ay goo m'a tee, n'si maanaa bay sohō da, amma woo banda ga, n'ga kaa ka faham a se.» ⁸ Piyer nee a se: «Abada n's'ay cewey jumay!» Isa n'a zaabi ka nee: «Nda ay mana ni jumay, n'sii nda ay do baa.» ⁹ Simon Piyer nee a se: «Ay Koyoo, man'ti ay cewey hinne, amma ay kabey nda ay boŋoo mo!» ¹⁰ Isa nee a se: «Boro kaŋ jumay ka ben si too kala cee jumayyan hinne ga, za nga kul no ma henan. War, war henan, amma man'ti war

* **13:1** 13.1 «hala nongu kaŋ ga a si bisa», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «hala benantaa ga».

kul.» ¹¹ A ga bora bay kan g'a nondi, woo se a nee: «Man'ti war kul no ma henan.»

¹² Kan a na ngi cewey jumay ka ben, a na nga darbawey zaa, a goro naadogoo ra koyne, a nee i se: «War faham woo kan ay n'a tee war se wala?

¹³ War, war ga nee ya ne <Alfagaa> nda <Koy>, war ūelan ka boori, zama nga ti agay. ¹⁴ Nda agay,

ay na war cewey jumay, agay kan ti Koy nda Alfagaa, war mo, war ga hima ka cere cee jumay.

¹⁵ Zama himakasinay no kan ay n'a noo war se hala takaa kan ay n'a tee war se, war mo m'a tee.

¹⁶ Nda cimi, cimoo ne kan ay g'a har war se, tam si bisa nga koyoo, diyaw mo si bisa bora bay kan

n'a sanba. ¹⁷ Nda war ga hayey wey bay, war ga duu gomni nda war g'i tee. ¹⁸ Man'ti war kul ga

ay goo, agay, ay ga borey bay kan ay n'i suuba, amma hala Citaaboo ūennoo ma tabati kan nee:

<Bora bay goo ma takula naa ay bande bere ay ga k'ay tafa.>† ¹⁹ Za sohō ay g'a har war se za woo

mana tee, hala waati kan a tee, war ma naanay kan agay ti <a ga bara>. ²⁰ Nda cimi, cimoo ne

kan ay g'a har war se, boro kan na diyaa dii kan ay g'a sanba, bora n'ay dii. Boro kan n'ay dii, a

na bora bay kan n'ay sanba dii.»

Isa bayrandi kan nga taalibi foo ga kaa ka nga nondi

(Matiyu 26.20-25; Marku 14.17-21; Luka 22.21-23)

²¹ Kan Isa na hayey wey har ka ben, binoo maray, a nee kaaray: «Nda cimi, cimoo ne kan ay g'a har war se, war affoo g'ay nondi.» ²² Taalibey

---

† **13:18** 13.18 Zabur 41.10.

na cere guna-guna, i si bay boro kaŋ ga a goo. ²³ Nga taalibey affoo, woo kaŋ Isa ga bag'a, goo ŋaadogoo ra Isa gandey here. ²⁴ Simoŋ Piyer na kabe ka šelaŋ a se a ma hãa boro kaŋ ga Isa goo. ²⁵ Taaliboo din bere Isa gandey here, a nee a se: «Ay Koyoo, may no?» ²⁶ Isa zaabi ka nee: «Boraa ti woo kaŋ se ay ga takula dunba sufa k'a noo.» Kaŋ a na dunboo sufa, a n'a [zaa k'a] noo Žudas, Simoŋ Iskariyot iz'aroo se. ²⁷ Za takulaa dunboo nondi, nga no Ibilisi huru Žudas ra. Isa nee a se: «Hayaa kaŋ n'g'a tee, a tee nda cahãyan.» ²⁸ Woo, borey kul kaŋ goo ŋaadogoo ra mana faham haya kaŋ se a na woo har a se. ²⁹ Haya kaŋ se Žudas ti nooroo talfikaa, woo se boro fooyaŋ ga hongu kaŋ Isa nka nee a se kaŋ a ma koy hayey day kaŋ ga ngi ga too jingaroo se, wala a nka nee a se kaŋ a ma misikiiney noo haya. ³⁰ A na takulaa dunboo taa, a fatta dogoo din da. Cijinoo too.

Yaamar taaga

³¹ Waatoo kaŋ Žudas fatta, Isa nee: «Sohõ Boraa kaŋ tee Adamize jeerandi, Irkoy jeerandi a ra. ³² [Nda Irkoy jeerandi a ra,] Irkoy mo g'a jeerandi nga boŋ ra, a g'a jeerandi sohõ da. ³³ Ay zankey, ay goo war bande alwaati kayna koyne. War g'ay ceeci, de sanda takaa kaŋ nda ay n'a har Alyahuudey se ka nee: «Nongoo kaŋ ra ay ga koy, war si hin ka koy a ra», war mo ay g'a har war se sohõ. ³⁴ Ay ga war noo yaamar taaga kaŋ ti war ma baa cere sanda takaa kaŋ nda ay baa war, war mo ma baa cere. ³⁵ Woo ra borey kul

ga bay kaŋ ay taalibey ti war, nda war goo nda baji cere se.»

*Isa bayrandi kaŋ Piyer ga nga yankar
(Matiyu 26.31–35; Marku 14.27–31; Luka
22.31–34)*

³⁶ Simon Piyer nee a se: «Ay Koyoo, man ra n'ga koy?» Isa zaabi ka nee [a se]: «Nongoo kaŋ ra ay ga koy, sohõ n'si hin ka hanga agay. Amma n'ga kaa ka hanga agay waati tana.» ³⁷ Piyer nee a se: «Ay Koyoo, macin se ay si hin ka hanga ni sohõ da? Ay g'ay hundoo noo buuyan se ni maaganda se.» ³⁸ Isa zaabi ka nee: «N'ga ni hundoo noo buuyan se ay maaganda se? Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har ma ne, šikka sii gorgaa si ciya kaŋ n'g'ay yankar cee hinza.»

14

Isa ti fonda a kaŋ ga koy Baaba Irkoy do

¹ Isa nee i se: «War biney masi hasara, wa naanay Irkoy*, war ma naanay agay mo.

² Gorodoo boobo goo ay Baaba Irkoy hugoo ra. Nda a gar man'ti cimi no, ay ga nee war se: «Ay ga doo hanse war se» wala? ³ De waati kaŋ ay koy, ay ga doo hanse war se, ay ga yee kate, ay ga war zaa ay bande hala nongu kaŋ ra agay, ay goo, war mo ma bara a ra. ⁴ Nongoo kaŋ ra [agay,] ay ga koy, war ga nga fonda a bay.»

⁵ Toma nee a se: «Ay Koyoo, ir si nongoo bay kaŋ ra n'ga koy, taka foo nda ir ga nga fonda a

---

* **14:1** 14.1 «wa naanay Irkoy», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «war ga naanay Irkoy».

bay?» ⁶ Isa nee a se: «Agay, agay ti fondaa, nda cimoo, nda hunaroo. Boro kul si too Baaba Irkoy do nda man'ti nda agay. ⁷ Nda war n'ay bay, war g'ay Baaba Irkoy mo bay. Za sohō war g'a bay, war dii a.»

⁸ Filip nee a se: «Ay Koyoo, Baaba Irkoy cebe ir se, a ga wasa ir se.» ⁹ Isa nee a se: «Alwaatoo kul kan ay n'a tee war bande, man'ay bay, Filip? Boro kan dii agay, a dii Baaba Irkoy. Taka foo n'ga nee: <Baaba Irkoy cebe ir se?> ¹⁰ Mana naanay kan agay, ay goo Baaba Irkoy ra, Baaba Irkoy goo ay ra? Šenney wey kan ay g'i har war se, ay s'i har nda ay boŋ. Baaba Irkoy kan ga duumi ay ra no ma nga teegoyey tee. ¹¹ Wa naanay agay kan ay goo Baaba Irkoy ra, Baaba Irkoy mo goo ay ra, wala war ma naanay teegoyey wey sabbu se. ¹² Nda cimi, cimoo ne kan ay g'a har war se, boro kan ga naanay agay, teegoyey mo kan ay g'i tee, a g'i tee. Koynē mo a ga hayayan tee kan bisa wey, zama agay, ay ga koy Baaba Irkoy do, ¹³ de mo haya kul kan war n'a ŋaaray ay maapoo ga, ay g'a tee, hala Baaba Irkoy ma jeerandi Iz'aroo ra. ¹⁴ Nda war na haya wiri ay ga ay maapoo ga, agay, ay g'a tee.»

Isa na allaahidu noo kan Hundi Henanantaa ga kaa

¹⁵ «Nda war ga baa agay, war g'ay yaamarey dii. ¹⁶ De agay, ay ga Baaba Irkoy ŋaaray a ma war noo Faabakaw tana hala a ma cindi war bande abada. ¹⁷ Nga ti Hundi cimikoynoo kan adupna si hin ka duu a, zama a si dii a, a s'a bay. War, war g'a bay, zama a cindi war bande,

a ga kaa ka bara war ra. ¹⁸ Ay si war nanj sanda alyatimyanj, ay goo kaa war do. ¹⁹ Ne nda kayna adunja si dii agay koyne, amma war, war ga dii agay, zama agay, ay ga huna, war mo, war ga huna. ²⁰ Hanoo din, war ga bay kanj ay goo ay Baaba Irkoy ra, de war, war goo ay ra, agay, ay goo war ra.

²¹ Boro kanj kone ay yaamarey goo, de a n'i dii, nga no ma baa agay. Boro kanj ga baa agay, ay Baaba Irkoy ga baa boraa, ay ga bag'a, de agay hunday g'ay bonj bayrandi a se.»

²² Žud kanj man'ti Iskariyot nee a se: «Ay Koyoo, macin se ir se n'ga baa ma ni bonj bayrandi, amma man'ti adunja se?» ²³ Isa zaabi ka nee a se: «Boro kanj ga baa agay, a g'ay šennoo dii. Ay Baaba Irkoy ga bag'a. Ir ga koy a do, ir ga gorodoo tee a do. ²⁴ Boro kanj si baa agay, a s'ay šenney dii. Šennoo kanj war ga maar'a, man'ti agay wane nda a, amma Baaba Irkoy kanj n'ay sanba wane nda a.

²⁵ Ay na hayey wey har war se kanj ay cindi war bande. ²⁶ Faabakaa kanj ti Hundi Henanantaa kanj Baaba Irkoy g'a sanba ay maapoo ga, nga, a ga haya kul cawandi war se. A ga war hongandi haya kul kanj [agay,] ay n'a har war se.

²⁷ Ay ga alaafiyaa cindandi war bande, ay ga war noo ag'alaafiyaa. Man'ti takaa kanj nda adunja g'a noo nda agay, ay g'a noo war se. War biney masi hasara, i masi jiti. ²⁸ War maa kanj agay, ay nee war se: «Ay ga koy, de ay goo kaa war do.» Nda a gar war ga baa agay, war ga jaali nda kanj ay ga koy Baaba Irkoy do, zama Baaba

Irkoy bisa agay. ²⁹ Sohõ ay na woo har war se za a mana tee, hala waati kaŋ a tee, war ma naanay. ³⁰ Ay si šenni boobo har war bande koyne, zama aduŋŋa boŋkoynoo goo kaa. A sii nda ay ga hini kul. ³¹ Amma kala aduŋŋa ma bay kaŋ ay ga baa Baaba Irkoy, ay ga goy nda sanda takaa kaŋ nda a n'ay yaamar. Wa tun, ir ma hun ne.»

15

Isa ti alanebŋaa cimoo

¹ «Agay, agay ti alanebŋaa cimoo, ay Baaba Irkoy ti alaneb faaroo beerikaa. ² Tuuri kabe kul kaŋ goo ay ga kaŋ si ize tee, a g'a dunbu, amma wey kaŋ ga ize tee, a g'i henanandi hala i ma ize tee ka tonton. ³ War, war henan ka ben šennoo kaŋ ay n'a har war se maaganda se. ⁴ Wa duumi ay ra, agay, ay ga duumi war ra. Takaa kaŋ nda tuuri kabe si hin ka ize tee nda nga boŋ, nda man'ti a mma duumi alanebŋaŋoo ga, takaa din da war mo, sanda tuuri kabe war si hin ka ize kul tee* nda man'ti war nka duumi ay ra. ⁵ Agay, agay ti alanebŋaŋoo, war, war ti kabey. Boro kaŋ duumi ay ra, agay, ay ga duumi a ra, a ga ize boobo tee† sanda tuuri kabe, zama bila agay war si hin ka haya kul tee. ⁶ Boro kaŋ si duumi ay ra ga warrandi taray, a ga kogu sanda tuuri kabe, woo banda ga, tuuri kabey ga margandi ka warrandi nuune ra, de i ga ton. ⁷ Nda war duumi ay ra, ay šenney duumi war ra, wa haya ŋaaray kaŋ war ga baa, a ga teendi war se. ⁸ Woo ra

* **15:4** 15.4 «ka ize tee» man'ti kala haya kaŋ boro g'a tee Irkoy maaganda se. † **15:5** 15.5 Sorro 4to.

ay Baaba Irkoy ga jeerandi: war ma ize boobo tee‡ sanda tuuri kabe, war ma tee ay taalibey. ⁹ Takaa kaŋ nda Baaba Irkoy bag'ay, takaa din da nda agay mo baa war. Wa duumi ay bajoo ra. ¹⁰ Nda war g'ay yaamarey dii, war duumi ay bajoo ra sanda takaa kaŋ nda ay n'ay Baaba Irkoy yaamarey dii, de ay duumi nga bajoo ra.

¹¹ Ay na hayey wey har war se hala ay naaloo ma bara war ra, haya kul mas'a gaza. ¹² Ay yaamaroo ne: war ma baa cere sanda takaa kaŋ nda ay baa war. ¹³ Baji beeri sii no kaŋ bisa boro ma nga hundoo noo buuyan se nga cerey maaganda. ¹⁴ Ay cerey ti war nda war ga hayey tee kaŋ ay g'i ka war yaamar. ¹⁵ Ay si nee war se tam koyne, zama tam si hayaa bay kaŋ nga koyoo g'a tee. Ay nee war se ay cerey, zama haya kul kaŋ ay maar'a ay Baaba Irkoy do, ay n'a bayrandi war se. ¹⁶ Man'ti war k'ay suuba, amma agay ka war suuba ka war daŋ hala war ma koy, war ma hin ka izeyaŋ tee§ sanda tuuri kabe, war izey ma duumi hala haya kaŋ war n'a wiri Baaba Irkoy ga ay maanoo ga, a m'a noo war se. ¹⁷ Hayey wey nda ay na war yaamar hala war ma baa cere.»

Aduŋŋa konna Isa nda nga ganakey

¹⁸ «Nda aduŋŋa konna war, war ma bay kaŋ agay no a jin ka konna agay. ¹⁹ Nda a gar aduŋŋa wane nda war, aduŋŋa ga baa borey kaŋ ti nga wane, amma zama a si war may, de mo ay na war suuba ka war kaa a game, woo se a ga konna war. ²⁰ Wa hongu ŋennoo kaŋ ay n'a har war se kaŋ

---

‡ **15:8** 15.8 Sorro 4to. § **15:16** 15.16 Sorro 4to.

ti: <Tam si bisa nga koyoo.> Nda i n'ay gurzugay, i ga war mo gurzugay, nda i n'ay šennoo dii, i ga war mo šennoo dii. ²¹ Amma wey kul i g'i tee war se ay maano sabbu se, zama i si bora bay kaŋ n'ay sanba. ²² Nda a gar ya nka mana kaa ka šelan i se, i si duu zunubu. Sohõ i si duu kobay ka nee ngi mana zunubu tee. ²³ Boro kaŋ konna agay, konna ay Baaba Irkoy mo. ²⁴ Nda a gar ya nka mana teegoyey tee i jine kaŋ boro kul man'i tee, i si duu zunubu. Sohõ i dii ey, de i konna agay nda ay Baaba Irkoy. ²⁵ Amma woo tee hala šennoo kaŋ hantumandi ngi ašariyaa ra ma tabati kaŋ nee: <I konna agay bila addalil.>*

²⁶ Waati kaŋ Faabakaa kaa kaŋ ay g'a sanba war se ka hun Baaba Irkoy do, nga ti Hundi cimikoynoo kaŋ ga hun Baaba Irkoy do, a ga seedetaray tee ay ga. ²⁷ War mo, war ga tee seede, zama za sintinoo ga, war goo ay bande.»

16

¹ «Ay na hayey wey har war se hala war masi koy naanay naŋ. ² I ga war kaa ngi margahugey ra, de mo waati ga kaa kaŋ boro kul kaŋ na war wii ga hongu nga nka Irkoy gana. ³ I ga wey tee, zama i man'ay Baaba Irkoy bay, i man'ay bay. ⁴ Amma ya nka wey har war se hala waati kaŋ ngi waatoo kaa, war ma hongu kaŋ agay, ay n'i har war se. Hayey wey, ya n'i har war se za sintinoo ga, zama ay goo war bande.»

Hayey kaŋ Faabakaa g'i tee

---

* 15:25 15.25 Zabur 35.19; 69.5.

⁵ «Sohõ ay ga koy bora do kañ n'ay sanba, boro kul s'ay hãa war ra ka nee: <Man ra n'ga koy?> ⁶ Amma kañ se ay na woo har, nga se war biney hanse ka maray. ⁷ Agay, ay ga cimoo har war se: A baa war se ya koy, zama nda ay mana koy, Faabakaa si kaa war do, amma nda ay koy, ay g'a sanba war do. ⁸ Waati kañ a kaa, a ga aduñña layboo cebe a se haya kañ ti zunubu here, haya kañ ti šerretaray here, nda haya kañ ti ciitoo here. ⁹ Haya kañ ti zunubu here, zama i mana naanay agay. ¹⁰ Haya kañ ti šerretaray here, zama ay ga koy Baaba Irkoy do, de mo war si dii agay koyne. ¹¹ Haya kañ ti ciitoo here, zama aduñña bonkoynoo ciitandi.

¹² Haya booboyañ goo ay kone kañ ay ga baa y'i bayrandi war se, amma war si hin k'i dii sohõ da. ¹³ Waati kañ a kaa, nga, Hundi cimikoynoo, a ga war gongu cimoo kul ra, zama a si šelan nga bon ga, amma a ga hayaa har kañ a maar'a, de a ga hayey har war se kañ ga kaa ka kaa. ¹⁴ A g'ay jeerandi, zama a ga hayaa zaa kañ ti agay wane k'a bayrandi war se. ¹⁵ Haya kul kañ ti Baaba Irkoy wane, agay wane, woo se ay ga nee kañ a ga hayaa zaa kañ ti agay wane k'a bayrandi war se.»

Binemarayyanoo ga bere ka tee paali

¹⁶ «Ne nda kayna war si yee ka dii agay, ne nda kayna koyne, war ga dii agay.» ¹⁷ Nga taalibey ra, affooyañ nee cere se: «Macin no a ga baa k'a har ir se: <Ne nda kayna war si yee ka dii agay, ne nda kayna koyne, war ga dii agay?> Macin no a ga baa k'a har kañ a nee: <Zama ya mma koy

Baaba Irkoy do?»¹⁸ I nee mo: «Macin no a ga baa k'a har [kaŋ a nee]: <Ne nda kayna>? Ir si bay haya kaŋ no a ga baa ka nee.»¹⁹ Isa bay kaŋ i mma baa i ma nga hãa, a nee i se: «War ga cere hãa nda hayaa kaŋ ay n'a har ka nee: <Ne nda kayna war si yee ka dii agay, ne nda kayna koyne, war ga dii agay.>²⁰ Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, war ga kaa ka hẽe ka yooyo, de aduŋŋa ga ŋaali. War, war biney ga kaa ka maray, amma war binemarayyanoo ga bere ka tee ŋaali.²¹ Waati kaŋ woy ga duu nga boŋ, binemarayyan ga tee a se, zama nga waatoo ka kaa. Waati kaŋ a na zankaa dan aduŋŋa ra, a si yee ka hongu nga zaraboo, ŋaaloo maaganda se, zama adamize foo kaa aduŋŋa ra.²² Takaa din da, war mo, war biney ga maray sohõ da, amma ay ga kaa ka dii war koyne, de war biney ga ŋaali, de war ŋaaloo, boro kul s'a kaa war ra.²³ Hanoo din, war s'ay hãa nda haya kul. Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, haya kaŋ war n'a ŋaaray Baaba Irkoy ga ay maapoo ga, a g'a noo war se.²⁴ Hala sohõ war mana haya kul ŋaaray ay maapoo ga. Wa ŋaaray, war ga duu hala haya kul masi war ŋaaloo gaza.»

Isa duu aduŋŋa ga hinay

²⁵ «Ay na wey har war se nda filla yaasayanteyan. Waatoo ga kaa kaŋ ay si yee ka šelan war se nda filla yaasayanteyan, amma ay ga šelan war se kaaray Baaba Irkoy ga.²⁶ Hanoo din, war ga ŋaaray ay maapoo ga, ay si nee war se kaŋ ay ga Baaba Irkoy ŋaaray war se,²⁷ zama Baaba Irkoy hunday ga baa war, zama war baa

agay, de mo war, war naanay kaŋ agay, ay mana hun kala Irkoy do. ²⁸ Ay hun Baaba Irkoy do ka kaa aduŋŋa ra, ay ga yee ka hun aduŋŋa ra ka koy Baaba Irkoy do.» ²⁹ Nga taalibey nee a se: «Nga ne, sohõ n'ga šelan kaaray, de n'si haya kul har nda filla yaasayante. ³⁰ Sohõ ir bay kaŋ n'ga haya kul bay, a si too boro kul ma ni hãa, woo se ir ga naanay kaŋ Irkoy do ni hun.» ³¹ Isa zaabi ka nee i se: «War ga naanay sohõ? ³² Nga ne, waatoo goo kaa, de mo waatoo kaa ka ben kaŋ ra war ga say-say, boro foo kul ga koy nga do, de war g'ay naŋ agay hinne, amma man'ti agay hinne no, zama Baaba Irkoy goo ay bande. ³³ Ay na wey har war se hala ay bande war ma duu alaafiya. War ga zarabi aduŋŋa ra, amma wa bine tee, agay, ay duu aduŋŋa ga hinay.»

17

Isa na Irkoy ŋaaray nga boŋ se

¹ Kaŋ Isa na hayey wey har, a na nga boŋoo jer ka beenaa guna, a nee: «Baaba Irkoy, waatoo kaa. Ni Iz'aroo daržandi hala a ma ni daržaa cebe, ² sanda takaa kaŋ nda n'n'a noo hini hundikoyni kul ga, hala borey kul kaŋ n'n'i noo a se, a m'i noo hunayan abadantaa. ³ Hunayan abadantaa man'ti kala, i ma ni bay, ni, Irkoy follokaa cimikoynoo nda boraa kaŋ n'n'a sanba kaŋ ti Isa Almasihu. ⁴ Ay na ni daržaa cebe laboo ga. Ay na goyoo benandi kaŋ n'n'a noo ya ne y'a tee. ⁵ Sohõ ni, Baaba Irkoy, ay daržandi ni hunday jeroo ga nda daržaa kaŋ cindi ya ne ni jere za aduŋŋa mana tee.»

⁶ «Ay na ni maapoo bayrandi borey se kaŋ n'n'i noo ya ne adupna ra. Ni wane nda ey, amma n'n'i noo ya ne, i na ni šennoo dii. ⁷ Sohõ i bay kaŋ hayaa kul kaŋ n'n'a noo ya ne mana hun kala ni do. ⁸ Zama ay na šenney har i se kaŋ n'n'i har ya ne, i n'i dii, i bay nda cimi kaŋ ni do ay hun, de i naanay kaŋ ni k'ay sanba.

Isa na Irkoy ŋaaray nga taalibey se

⁹ Ngi se agay, ay ga ŋaaray, man'ti adupna se ay ga ŋaaray, amma borey kaŋ n'n'i noo ya ne se, zama ni wane nda ey. ¹⁰ De mo haya kul kaŋ goo ay kone ti ni wane, haya kaŋ goo ma ne ti agay wane, de i n'ay jeerandi. ¹¹ Ay si cindi adupna ra koyne, ngi, i goo adupna ra, agay, ay goo ma koy ni do. Baaba Irkoy henanantaa, m'i hawgay ni maapoo kaŋ n'n'a noo ya ne maaganda se hala i ma tee affoo, takaa kaŋ nda agay nda ni ti affoo. ¹² Waatoo kaŋ ay goo i bande, ay n'i gaabu ni maapoo kaŋ n'n'a noo ya ne maaganda se. Ay n'i hawgay, ba affoo mana dere i ra, nda man'ti halacintaa hala Citaaboo šennoo ma tabati.* ¹³ Sohõ ay goo ma koy ni do, ay ga woo har adupna ra hala ay jaaloo ma bara i ra, haya kul mas'a gaza. ¹⁴ Agay, ay n'i noo ni šennoo, adupna konna ey, zama a s'i may sanda takaa kaŋ nda a s'ay may. ¹⁵ Man'ti ya mma ŋaaray hala m'i daŋ adupna se jere ga, amma ya mma baa m'i hallasi boro laalaa ra kaŋ ti Ibilisi. ¹⁶ Adupna s'i may takaa kaŋ nda a s'ay may. ¹⁷ Cimoo k'i henanandi, ni šennoo, nga ti cimoo. ¹⁸ Takaa kaŋ nda n'n'ay sanba adupna

* **17:12** 17.12 Zabur 41.10.

ra, agay mo n'i sanba adupna ra. ¹⁹ [Agay,] ay g'ay bon jisandi jere ga ma ne ngi maaganda se, hala ngi mo ma jisandi jere ga ma ne nda cimi.»

Isa na Irkoy njaaray nga ganakey kul se

²⁰ «Man'ti ngi hinne se ay ga njaaray, amma borey mo se kan ga naanay agay ngi šennoo sabbu se, ²¹ hala i kul ma tee affoo, sanda takaa kan nda ni, Baaba Irkoy n'goo ay ra, de agay, ay goo ni ra. Ngii mo ma tee affoo ir ra, hala adupna ma naanay kan ni k'ay sanba. ²² Agay, ay n'i noo daržaa kan n'n'a noo ya ne, hala i ma tee affoo sanda takaa kan nda ir ti affoo. ²³ Ay goo i ra, ni goo ay ra, hala i ma tee affoo ka timme, de adupna ma bay kan ni k'ay sanba, de mo n'bag'ey sanda takaa kan nda n'baa agay. ²⁴ Baaba Irkoy, borey kan n'n'i noo ya ne, ay si baa kala nongu kan ra agay, ay goo, ngi mo ma bara ay bande hala i ma dii ay daržaa, woo kan n'n'a noo ya ne, zama n'baa agay za adupna mana daara. ²⁵ Baaba Irkoy šerrantaa, adupna mana ni bay, amma agay, ay na ni bay, de borey wey bay kan ni k'ay sanba. ²⁶ Ay na ni maapoo bayrandi i se, ay ga kaa k'a bayrandi i se hala bajoo kan nda n'baa agay ma bara i ra, de agay, ya bara i ra.»

18

Takaa kan nda Isa diyandi

(*Matiyu 26.47-56; Marku 14.43-50; Luka 22.47-53*)

¹ Waatoo kan Isa na hayey wey har ka ben, a fatta nda nga taalibey ka koy Sederon gooroo

boŋ faa ga kaŋ ra saddiŋa foo goo, nga nda ey.
² Žudas kaŋ g'a nondi mo ga nongoo bay, zama
 Isa nda nga taalibey ga doona ka cere marga
 no din. ³ Žudas huru lakkalkawyaŋ kaŋ hun
 sargari juwalkey jineborey nda Fariziyeney do,
 nda soojey jine ka koy no din, fitillayaŋ, nda
 bundu boŋ diinanteyaŋ, nda wongu jinayyaŋ
 goo i kone. ⁴ Isa kaŋ ga hayey kul bay kaŋ ga
 kaa ka duu nga, a man ka nee i se: «May no
 war g'a wiri?» ⁵ I n'a zaabi ka nee: «Isa Nazaret
 boraa.» Isa nee i se: «Agay ne.» Žudas kaŋ g'a
 nondi goo i bande.

⁶ Waatoo kaŋ Isa nee i se: «Agay ne», i yee nda
 banda ka kaŋ ganda. ⁷ A yee koyne k'i hãa ka
 nee: «May no war g'a wiri?» I nee: «Isa Nazaret
 boraa.» ⁸ Isa zaabi ka nee: «Ay nee war se kaŋ
 agay no. Nda agay no war g'ay wiri, wa wey naŋ
 i ma koy.» ⁹ Woo ti hala ŝennoo ma tabati kaŋ
 ra a nee: «Borey kaŋ n'n'i noo ya ne, ba affoo
 mana dere ya ne.»*

¹⁰ Simon Piyer kaŋ kone takuba foo goo n'a
 hoobu ka sargari juwalkey jineboraa tamoo kar
 ka kabe henna here haŋaa dunbu. Tamoo
 maapoo ti Malšus. ¹¹ Isa nee Piyer se: «Ni
 takubaa yeeti nga hugoo ra. Ay si gurzugaa potoo
 hayaa haŋ kaŋ Baaba Irkoy n'a noo ya ne wala?»

I na Isa ka koy Hannu do
(Matiyu 26.57-58; Marku 14.53-54; Luka
22.54)

---

* **18:9** 18.9 Zamnaa 6.39; 17.12.

¹² Sooje margaroo, nda ngi bonkoyni beeroo, nda Alyahuudey lakkalkey na Isa dii k'a haw. ¹³ I n'a ka koy Hannu do jina, zama Kayif kan ti sargari juwalkey jineboraa jiiroo din, nga wandoo baaba no. ¹⁴ Kayif ti boraa kan bay ka Alyahuudey hoyray ka nee: «Boro folloku ma buu jamaa dogoo ra baa.»†

Piyer na Isa yankar

(Matiyu 26.69–70; Marku 14.66–68; Luka 22.55–57)

¹⁵ A gar, Simon Piyer nda taalibi foo hanga Isa. Taaliboo din, sargari juwalkey jineboraa g'a bay, a huru Isa bande sargari juwalkey jineboraa batumaa ra. ¹⁶ Amma Piyer goo ma kay taray, hugoo mijoo jeroo ga. Taalibi faa kan sargari juwalkey jineboraa g'a bay fatta ka šelan woyoo kan ga hugoo mijoo hawgay se ka Piyer hurandi. ¹⁷ Konɲaa kan ga hugoo mijoo hawgay nee Piyer se: «Ni mo, n'goo aroo woo taalibey ra wala?» A nee: «Ay sii i ra.» ¹⁸ Tamey nda lakkalkey goo ma kay no din, i na nuune diinandi ka cankan, zama hargu goo. Piyer goo i ra, a ga kay ka cankan.

Isa danjandi sargari juwalkey jineboraa jine

(Matiyu 26.59–66; Marku 14.55–64; Luka 22.66–71)

¹⁹ Sargari juwalkey jineboraa na Isa hãa nga taalibey nda nga cawandoo ga. ²⁰ Isa n'a zaabi ka nee: «Agay, ay šelan kaaray adunna se. Waati kul ay ga cawandi margahugoo nda Irkoy hugu beeroo kan ra Alyahuudey ga cere marga, de

---

† **18:14** 18.14 Zamnaa 11.49–50.

mo ya na haya kul har tuguyan ra. ²¹ Macin se n'g'ay hãa? Borey hãa kaŋ maa hayaa kaŋ ay n'a har. Nga ne, ngi, i ga hayey bay kaŋ ay n'i har.» ²² Šenney wey ga, lakkalkaw foo kaŋ goo no na Isa saŋ ka nee: «Takaa woo nda n'ga tuuru sargari juwalkey jineboraa se?» ²³ Isa n'a zaabi ka nee: «Nda ay mana šelaŋ ka boori, haya laalaa cebe ya ne kaŋ ay n'a har, nda ay šelaŋ ka boori, macin se n'g'ay kar?» ²⁴ Woo banda ga, Hannu n'a sanba a ga hawa sargari juwalkey jineboraa Kayif do.

Piyer yee ka Isa yankar

(Matiyu 26.71-75; Marku 14.69-72; Luka 22.58-62)

²⁵ Simon Piyer goo ma kay no din a ga cankan. I nee a se: «Ni mo, n'goo nga taalibey ra wala?» A n'a yankar ka nee: «Ay sii i ra.» ²⁶ Sargari juwalkey jineboraa tamey affoo kaŋ ti boraa kaŋ Piyer na haŋaa dunbu boro, nee a se: «Ya na dii ni a bande saddiŋaa ra wala?» ²⁷ Piyer yee koyne k'a yankar, dogoo din da gorgaa ciya.

I na Isa ka koy goforner Pilat do

(Matiyu 27.1-2, 11-14; Marku 15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸ I na Isa ka hun Kayif do ka koy goforneroo tuujidogoo ra. Subbaahi tayaa no. Ngi hunday mana huru goforneroo batumaa ra hala ngi masi žiibi, de ngi ma hin ka Borcintaraa jingaroo ŋaayanoo ŋaa. ²⁹ Pilat fatta taray ka koy i do ka nee: «Macin no war nee aroo woo n'a tee?» ³⁰ I n'a zaabi ka nee: «Nda a gar woo man'ti goy futu teekaw, ir si kate a ni do.» ³¹ Woo ga,

Pilat nee i se: «W'a dii war hunday, war m'a ciiti nda war ašariyaa.» Alyahuudey nee a se: «Ir sii nda fondo ka boro wii.» ³² Woo ti hala šennoo ma tabati kaŋ Isa n'a har ka cebe buuyanoo kaŋ nda nga ga buu.‡ ³³ Pilat yee goforner tuujidogoo ra, a na Isa cee ka nee a se: «Ni ti Alyahuudey kokoyoo wala?» ³⁴ Isa zaabi ka nee: «Ni nka woo har nda ni boŋ, wala boroyaŋ ka šelaŋ ma ne ay ga?» ³⁵ Pilat zaabi ka nee: «Alyahuudu ti agay wala? Ni gandaa nda sargari juwalkey jineborey na ni daŋ ay kaboo ra, macin no n'n'a tee?» ³⁶ Isa zaabi ka nee: «Ay Laamaa, man'ti aduŋŋa woo wane nda a. Nda a gar ay Laamaa, aduŋŋa woo wane nda a, ay tamey ga wongu hala ya si huru Alyahuudey kabey ra, amma sohõ da ay Laamaa, man'ti laboo woo wane nda a.» ³⁷ Pilat nee a se: «Adiši kokoy ti ni?» Isa zaabi ka nee: «Ni hunday k'a har kokoy ti agay. Hayaa kaŋ se ay hayandi, hayaa kaŋ se ay kaa aduŋŋa ra, man'ti kala ka seedetaray tee cimoo ga. Boro kul kaŋ ti cimoo wane ga haŋajer ay jindoo se.» ³⁸ Pilat nee a se: «Cimoo ti macin?»

*I na Isa zukandi ka nee i m'a wii
(Matiyu 27.15–31; Marku 15.6–20; Luka 23.13–25)*

Šennoo woo banda ga, Pilat yee koyne ka fatta ka koy Alyahuudey do ka nee i se: «Agay, ya na dii a ga addalil kul. ³⁹ Alaada no war se, ya boro foo taŋ war se Borcintaraa jingaroo ga. Adiši war ga baa ya Alyahuudey kokoyoo taŋ war se wala?» ⁴⁰ I yee koyne ka kaati ka nee: «Man'ti

‡ **18:32** 18.32 Zamnaa 3.14; 12.32–33.

nga, amma Barabas.» Ka gar Barabas man'ti kala zay beeri.

19

¹ Woo banda ga, Pilat dan kan i ma Isa dii k'a barzu. ² Soojey na tuuri fita karjikoyniyan tur k'i tee kokoy fuula k'a dan boŋoo ra. I na darbay ciray zaram dan a ga. ³ I man a ka nee a se: «Ir ga sallam ni ga, Alyahuudey kokoyoo!» De i g'a noo sanfariyan.

⁴ Pilat yee koyne ka fatta ka nee Alyahuudey se: «Nga ne, ay kate a war se taray hala war ma bay kan ya na duu a ga addalil kul.» ⁵ Isa fatta taray, karji fuulaa nda darbay ciraa goo a ga. Pilat nee i se: «Boraa ne!» ⁶ Kan sargari juwalkey jineborey nda lakkalkey dii a, i kaati ka nee: «A kanji! A kanji kanjandibundu ga!» Pilat nee i se: «W'a dii war hunday, war m'a kanji, zama agay, ya na duu a ga addalil.» ⁷ Alyahuudey n'a zaabi ka nee: «Ir, ir goo nda ašariyaa, ir ašariyaa ra, a mma hima ka buu, zama a na nga boŋ tee Irkoy Iz'aroo.»

⁸ Waatoo kan Pilat maa ŝennoo woo, a hunbur ka tonton. ⁹ A huru goforner tuujidogoo ra, a nee Isa se: «Man ra ni, n'ga hun?» Amma Isa man'a zaabi. ¹⁰ Pilat nee a se: «N'si tuuru ya ne? N'si bay kan ay goo nda hini ka ni tan, ay goo nda hini ka ni kanji?» ¹¹ Isa zaabi ka nee [a se]: «N'si duu ay ga hini kul nda man'ti a nka hun ma ne beene. Woo se boraa kan n'ay noo ma ne duu zunubu ka tonton.» ¹² Za waatoo woo, Pilat ceci k'a tan. Amma Alyahuudey ga kaati ka nee: «Nda n'na woo tan, ni man'ti kokoy beeroo cere. Boro kul

kaŋ nee kokoy ti nga cebe kaŋ kokoy beeroo iberi ti nga.» ¹³ Kaŋ Pilat maa šenney wey, a na Isa ka koy taray, a goro ciitidogoo ra, nongoo ra kaŋ se i ga nee Tondi Daarantey, Ebere šenni ra Gabata.

¹⁴ Borcintaraa jingaroo soolurey zaaroo no, guuru woy cindi hinka (12) dimma ga. A nee Alyahuudey se: «War kokoyoo ne!» ¹⁵ I kaati ka nee: «A ma buu! A ma buu! A kanji kanjandibundu ga!» Pilat nee i se: «Ya war kokoyoo kanji?» Sargari juwalkey jineborey zaabi ka nee: «Ir sii nda kokoy kaŋ man'ti kokoy beeroo.» ¹⁶ Woo banda ga, Pilat n'a noo i se a ma kanjandi.

Isa kanjandiyanoo

(Matiyu 27.32-44; Marku 15.21-32; Luka 23.26-43)

I na Isa dii ka koy. ¹⁷ Isa hunday ka nga kanjandibundoo jeeje, ka fatta ka koy nongoo kaŋ se i ga nee Bongaasoo dogoo, Ebere šenni ra Golgota. ¹⁸ No din ra i n'a kanji, nga nda boro hinka, i na affoo kul dan Isa kabe foo here, a goo gamey ra.

¹⁹ Pilat hantum haya ga k'a dan kanjandibundoo ga. Hantumoo ti: «Isa Nazaret bora, Alyahuudey kokoyoo». ²⁰ Alyahuudey ra, boro boobo na hantumoo caw, zama nongoo kaŋ ra Isa kanjandi ga man koyraa. Hantumoo sii kala Ebere, nda Lateŋ, nda Grek šenni ra. ²¹ Alyahuudey ra, sargari juwalkey jineborey nee Pilat se: «Masi hantum <Alyahuudey kokoyoo>»,

amma hantum kanj nga ka nee: «Agay ti Alyahu-udey kokoyoo.»²² Pilat zaabi ka nee: «Haya kanj ay n'a hantum, hantumandi ka ben.»

²³ Waatoo kanj sooje y na Isa kanji ka ben, i na nga bankaarawey zaa k'i zamna, zamna taaci, sooje foo kul zamna foo. I na nga kaayoo mo zaa kanj mana taandi, šukka folloku no kanj i n'a kay za beene hala ganda. ²⁴ I nee cere se: «Ir mas'a kottu, ir ma alkurra kar ka dii boro kanj ga duu a.» Woo teendi hala Citaaboo šennoo ma tabati kanj nee:

«I n'ay bankaarawey zamna,
i na alkurra kar ay darbaa ga.»*
Woo ti hayey kanj sooje y n'i tee.

²⁵ Isa kanjandibundoo jeroo ga, nga jaa, nda nga jaa woymaa, nda Maryama kanj ti Klopas wandoo, nda Maryama Magdala bora a goo ma kay. ²⁶ Waatoo kanj Isa dii nga jaa, taaliboo kanj a ga bag'a goo ma kay jeroo ga, a nee nga jaa se: «Nanjay, ni iz'aroo ne.» ²⁷ Woo banda ga, a nee taaliboo se: «Ni jaa ne.» Za waatoo woo, taaliboo n'a dii nga do.

Isa buuyanoo

(Matiyu 27.45–56; Marku 15.33–41; Luka 23.44–49)

²⁸ Woo banda ga, Isa kanj ga bay kanj hayey kul teendi ka ben, hala Citaaboo šennoo ma tabati, a nee: «Ay jaw.»† ²⁹ Jinay foo goo no kanj ga too nda binegar. I na zaara didiji izopu bundu ga k'a sufa k'a too nda binegar k'a manandi mipoo ga. ³⁰ Waatoo kanj Isa na binegaroo taba, a nee:

* **19:24** 19.24 Zabur 22.19. † **19:28** 19.28 Zabur 69.22.

«Hayaa kul teendi.» Woo banda ga, a na nga bonjoo sinji, hundoo hun.

Sooje foo na Isa caraa fun

³¹ Hunanzam zaaroo soolurey zaaroo no kaŋ ti alzumaa, hala kunturey masi koy cindi kanjandi-bundey ga hunanzam zaaroo hane, haya kaŋ se hunanzam zaaroo woo man'ti kala hunanzam zaari beeri, woo se Alyahuudey wiri Pilat ga i ma cewey kayri k'i zumandi. ³² Soojey kaa, i na ijinaa cewey kayri, nda woo kaŋ kanjandi a bande. ³³ Kaŋ i kaa Isa ga, kaŋ i dii a buu ka ben, i mana cewey kayri. ³⁴ Amma soojey affoo n'a hay nda yaaji caraa ra, dogoo din da kuri nda hari doo. ³⁵ Bora a kaŋ dii a ka seedetaray tee, nga seedetaraa ti cimi, bora a din ga bay kaŋ cimi no nga g'a har, hala war mo, war ma naanay. ³⁶ Woo teendi hala Citaaboo ŝennoo ma tabati kaŋ nee: «Nga birey, ba affoo mana kayri.»‡ ³⁷ Citaaboo ŝenni foo nee koyne: «I ga bora a guna kaŋ i n'a fun.»§

Isa danjandi saaraa ra

(Matiyu 27.57–61; Marku 15.42–47; Luka 23.50–56)

³⁸ Woo banda ga, Isufi Arimate koyraa boro kaŋ ti Isa taalibi, amma tuguyan ra Alyahuudey hunburay se, wiri Pilat ga nga ma Isa kunturoo zumandi. Pilat yadda. Isufi kaa, a na kunturoo zumandi. ³⁹ Nikodem mo kaa kaŋ cee jinaa a koy Isa do cijin here. A kate nga bande mir kaŋ i n'a jaami nda alowe, i ga too kilo waranza (30) cine.

‡ **19:36** 19.36 Fattaroo 12.46; Kabuyaney 9.12; Zabur 34.21.

§ **19:37** 19.37 Zakarya 12.10.

⁴⁰ I na Isa kunturoo zaa k'a didiji nda kasance, ka jii hew kaanayan dan a ga, sanda takaa kan Alyahuudey alaadaa g'a tee suturayan ra. ⁴¹ Woo gar, saddiɗa foo goo nongoo kan ra a kanjandi. Saddiɗaa din ra saaray taaga foo goo no kan ra boro mana bay ka jisandi. ⁴² No din ra i na Isa jisi, zama saaraa ga man, Alyahuudey hunanzam zaaroo soolurey zaaroo maaganda se.

20

Saaray koonoo ŝennoo

(Matiyu 28.1-8; Marku 16.1-8; Luka 24.1-12)

¹ Jirbiyyaa zaari jinaa kan ti alhadoo, Maryama Magdala bora koy saaraa do za subbaahi tayaa kan kubay goo, a dii kan tondoo kan ga saaraa mijoo daabu hun a ga. ² A zuru ka koy Simon Piyer nda taaliboo kan Isa ga bag'a do ka nee i se: «I n'ir Koyoo zaa saaraa ra, de mo ir si bay nongu kan ra i n'a dan.»

³ Piyer nda taalibi faa fatta ka koy saaraa do. ⁴ Ngi boro hinkaa zuru cere bande, taalibi faa zuru ka bisa Piyer, de a n'a jin ka too saaraa do. ⁵ A gunguma ka fuuni, a dii kan kasanca jisandi, amma a mana huru. ⁶ Simon Piyer kan goo dumaa ga kaa. A huru saaraa ra, a dii kan kasanca jisandi ⁷ nda ŝukka kan bay ka bara Isa boɗoo ga, a mana jisandi kasance faa ra, amma a kunkunandi jere ga. ⁸ Waatoo din taalibi faa kan jin ka too saaraa do huru nga mo, a dii, a naanay. ⁹ Zama hala waatoo din i mana faham Citaaboo ŝennoo se kan nee kan Isa ga hima ka

tun bukawey ra.* ¹⁰ Woo banda ga, taalibey yee ngi do.

*Isa bangay Maryama Magdala bora se
(Matiyu 28.9–10; Marku 16.9–11)*

¹¹ Maryama ga kay taray, saaraa jeroo ga, a ga hēe. Kaŋ a goo ma hēe, a gunguma ka fuuni saaraa ra, ¹² de a dii almalayka hinka kaŋ ga bankaaray kaarayyan goo, i goo ma goro nongoo kaŋ ra Isa kunturoo bay ka jisandi, affoo goo boŋoo heroo ra, affaa goo cewey heroo ra. ¹³ I nee a se: «Woyoo, macin se n'ga hēe?» A n'i zaabi ka nee: «I nk'ay Koyoo zaa, de mo ay si bay nongu kaŋ ra i n'a daŋ.» ¹⁴ Kaŋ a na woo har kul a peli, de a dii Isa goo ma kay, amma a mana bay wala Isa no. ¹⁵ Isa nee a se: «Woyoo, macin se n'ga hēe? May no n'g'a wiri?» A mma nee saddiŋaa koyoo no, a nee a se: «Ay koyoo, nda ni, ni k'a ka koy, nongoo har ya ne kaŋ ra n'n'a daŋ, ya koy a zaa.» ¹⁶ Isa nee a se: «Maryama!» A peli, de a nee a se Ebere šenni ra: «Rabbuni!» – maanaa «Alfagaa». ¹⁷ Isa nee a se: «Mas'ay dii, zama ya na žigi ka koy [ay] Baaba Irkoy do jina. Amma koy ag'armey do, de ma nee i se kaŋ ay ga žigi ka koy ay Baaba do kaŋ ti war Baaba, ay Koyoo do kaŋ ti war Koyoo.»

¹⁸ Maryama Magdala bora koy bayrandi taalibey se ka nee i se kaŋ nga dii ir Koyoo, de a na hayey wey har nga se.

---

* **20:9** 20.9 Zabur 16.10.

Isa bangay nga taalibey se
(*Matiyu 28.16–20; Marku 16.14–18; Luka 24.36–49*)

¹⁹ Hanoo din hunday, jirbiiyyaa zaari jinaa kan ti alhadoo, alaasaroo ra, hugoo kan ra taalibey goo mijney ga daaba Alyahuudey hunburay se. Isa kaa ka kay gamey ra, a nee i se: «Alaafiyaa ma kaa war ga!» ²⁰ Kan a na woo har, a na nga kabey nda nga caraa cebe i se. Taalibey jaali nda ir Koyoo diiroo. ²¹ [Isa] nee i se koyne: «Alaafiyaa ma kaa war ga!» Takaa kan nda ay Baaba Irkoy n'ay sanba, agay mo ga war sanba. ²² Šennoo woo banda ga, a na mijoo hewoo funsu i ga ka nee i se: «Wa dii Hundi Henanantaa!» ²³ Borey kan war ga ngi zunubey yaafa, i ga yaafandi, wey kan war wanji ka ngi zunubey yaafa, i si yaafandi.»

Isa bangay Toma se

²⁴ Toma kan se i ga nee Taway, taalibi woy cindi hinkaa (12) affoo sii i bande waatoo kan Isa bangay. ²⁵ Taalibey cindey cindi i ga nee a se: «Ir dii ir Koyoo.» Amma a nee i se: «Nda ay mana dii nga kabey pontey dogey, nda ay man'ay kabe-izoo dan pontey dogey ra, nda ay man'ay kaboo dan caraa ra, laabudda, ay si naanay.»

²⁶ Jirbi yaaha banda ga, Isa taalibey goo kunehere koyne, de Toma goo i bande. Isa kaa, hugoo mijney ga daaba, a kay gamey ra. A nee i se: «Alaafiyaa ma kaa war ga!» ²⁷ Woo banda ga, a nee Toma se: «Ni kabe-izoo dan ne, ay kabey guna, kate ni kaboo mo, a dan ay caraa ra. Masi tee boro kan si naanay, amma ma naanay!»

²⁸ Toma n'a zaabi ka nee: «Ni ti ay Koyoo, ay Irkoy!» ²⁹ Isa nee a se: «Zama n'dii agay, nga se ni naanay. Borey duu gomni kan mana dii agay, amma i naanay.»

Citaaboo woo hantumyanoo addaliloo

³⁰ Isa yee ka tammaasa kayfante booboyan tee koyne [nga] taalibey jine kan mana hantumandi citaaboo woo ra. ³¹ Hayey wey hantumandi hala war ma naanay kan Isa ti Almasihu, Irkoy Iz'aroo, de nda war naanay, war ma duu nga maapoo ra hunayan.

21

Isa bangay taalibi iyye se

¹ Woo banda ga, Isa bangay koyne taalibey se Tiberiyad isabangoo jeroo ga. Takaa ne kan nda a bangay: ² Simon Piyer, nda Toma kan se i ga nee Taway, nda Nataniyel kan Kana kan goo Galile boro no, nda Zebede iz'arey, nda nga taalibey boro hinka koyne goo cere bande. ³ Simon Piyer nee i se: «Ay ga koy hamiisa hoo.» I nee a se: «Ir mo, ir ga koy ni bande.» I fatta ka koy huru harihiyoo ra. Cijinoo woo, i mana baffoo dii.

⁴ Subbaahi tayaa ra, Isa goo ma kay guraa ga, amma taalibey mana bay wala Isa no. ⁵ Isa nee i se: «Zankey, hamiisa sii war kone?» I n'a zaabi ka nee: «Kalaa.» ⁶ A nee i se: «Wa filijoo warra hiyoo caraw gumaa here, war ga duu.» I n'a warra, i mana hin k'a cendi koyne, hamiisaa booboyanoo maaganda se. ⁷ Taaliboo kan Isa ga bag'a nee Piyer se: «Ir Koyoo no!» Za Simon

Piyer maa kaŋ ir Koyoo no, a na nga kaayoo dan, zama gaa koonu no a goo, de a na nga boŋ cetaw isabangoo ra. ⁸ Taalibey cindey kaa nda hiyoo, i na filijoo kaŋ ga too nda hamiisa kursu, zama i si mooru guraa, kabedaaru zangu hinka (200) cine bara ngi nda guraa game.

⁹ Kaŋ i zunbu guraa ga, i dii denji-ciray kaŋ hamiisa goo a boŋ nda takula. ¹⁰ Isa nee i se: «Wa kate hamiisawey ra kaŋ war ne k'i dii.» ¹¹ Simoŋ Piyer huru hiyoo ra ka filijoo cendi kate guraa ga, a ga too nda hamiisa beeri zangu nda woyguu cindi hinza (153). Woo kul kaŋ duwandi, filijoo mana kottu. ¹² Isa nee i se: «Wa kaa ka ŋaa.» Taalibey ba affoo mana yadda k'a hãa ka nee: «May ti ni?» Zama i ga bay kaŋ ir Koyoo no. ¹³ Isa man, a na takulaa zaa k'i noo, hamiisaa mo takaa din da. ¹⁴ Cee hinzantoo ti woo kaŋ Isa ga nga boŋ bangandi nga taalibey se, za a tun bukawey ra banda ga.

Isa nda Piyer faajikaaraa

¹⁵ Waatoo kaŋ i ŋaa ka ben, Isa nee Simoŋ Piyer se: «Simoŋ, Yehiya* iz'aroo, n'ga baa agay ka bisa borey wey wala?» A nee a se: «Ayyo, ay Koyoo, ni, n'ga bay kaŋ ay ga baa ni.» Isa nee a se: «Ay feeji-izey kur!» ¹⁶ Cee hinkantoo, a nee koyne: «Simoŋ, Yehiya iz'aroo, n'ga baa agay wala?» A nee a se: «Ayyo, ay Koyoo, ni, n'ga bay kaŋ ay ga baa ni.» Isa nee a se: «Tee ay feejey kurkaa.» ¹⁷ A nee a se cee hinzantoo ra: «Simoŋ, Yehiya iz'aroo, n'ga baa agay wala?» Piyer binoo

---

* **21:15** 21.15–17 Yehiya da se i ga nee Yunusa, Matiyu 16.17ra.

maray kaŋ hala cee hinza a ga nee nga se: «N’ga baa agay wala?» A nee a se: «Ay Koyoo, ni, n’ga haya kul bay, n’ga bay kaŋ ay ga baa ni.» [Isa] nee a se: «Ay feejey kur. ¹⁸ Nda cimi, cimoo ne kaŋ ay g’a har ma ne, waatoo kaŋ n’ga zanka, n’ga ni gamoo haw nda ni boŋ, n’ga koy nongu kaŋ ra n’baa. Amma waati kaŋ ni žen, n’ga ni kabey šerre, de boroyaŋ ga ni gamoo haw, i ga ni ka koy nongu kaŋ n’si baa ra.» ¹⁹ A nka woo har ka cebe buuyanoo kaŋ nda Piyer ga kaa ka Irkoy jeerandi. Kaŋ a šelaŋ ka ben, a nee a se: «Hanga agay.»

Isa nda taaliboo kaŋ a ga bag’a faajikaaraa

²⁰ Piyer jeli, de a ga dii taaliboo kaŋ Isa ga bag’a goo ma kaa ngi bande, boraa kaŋ hawraa waati a bere Isa gandey here ka nee a se: «Ay Koyoo, may ma ni nondi?»† ²¹ Kaŋ Piyer ga dii a, a nee Isa se: «De woo, ay Koyoo, macin no ma kaa ka tee a ga?» ²² Isa nee a se: «Nda ay baa a ma cindi hala ya kaa, ni baa foo? Ni, hanga agay.» ²³ Woo ga, šennoo dira armey game kaŋ taaliboo din si buu. Ka gar Isa mana nee a se kaŋ a si buu, amma a nka nee: «Nda ay baa, a ma cindi hala ya kaa, [ni baa foo?]]»

*Isa na haya booboyaŋ tee kaŋ mana hantu-
mandi*

²⁴ Taaliboo din no ma hayey wey seedetaraa too, nga k’i hantum. Ir ga bay mo kaŋ nga seedetaraa ti cimi.

²⁵ Haya booboyaŋ goo no kaŋ Isa n’i tee koyne. Nda i n’i fesufesu k’i hantum affoo-foo, ay si

† **21:20** 21.20 Zamnaa 13.25.

tammahã wala ba aduŋŋa ga hin ka citaabey zaa
kaŋ ra i ga hantumandi.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328